

s. 14–15

Avbyttarna har ett
fritt och ansvarsfullt
jobb.

Vapaa ja vastuullinen
lomittajan työ.

PEDERSÖRE info

1
2023

s. 4–6

**Två skolor blir en –
roligt och utmanande.**

Kahden koulun yhdistyminen on
hauskaa ja haastavaa.

s. 17–20

**Häng med – en
händelserik sommar
på kommande.**

*Tule mukaan – tapahtumarikas
kesä on tulossa.*

s. 12–13

**YSIEN PÄIVÄ. Vierailu
tuo kunnan lähemmäs
9-luokkalaisia.**

*NIORNAS DAG. Besöksdag tar kommunen
närmare niorna.*

UTGIVARE

Pedersöre
kommun

ADRESS

Skrufvilagatan 2
68910 Bennäs

TELEFON

785 0111

ANSVARIG

UTGIVARE

Stefan Svenfors

REDAKTÖR

Malin Henricson

ÖVERSÄTTNING

Hanna Tienvieri

LAYOUT

Ida Wikström
och Johanna
Öst Häggblom

TRYCK

Forsberg

ISSN / PRINT

2343-2241

ISSN / ONLINE

2343-225X

Översikt på tröskeln till sommaren

LEDARE

Stefan Svenfors,
kommundirektör

NÄR KOMMUNFULLMÄKTIGE I början av juni behandlar bokslutet för 2022 är vi på tröskeln till sommaren och står samtidigt inför att inleda arbetet med budgeten för 2024. Den kommunala årsklockan tickar alltså på med blickar både bakåt och framåt.

Sett i backspegeln gick 2022 ekonomiskt mycket bra för Pedersöre med ett överskott i bokslutet på över 2 miljoner euro. Mer skatteintäkter än väntat stod för merparten av överskottet. Innevarande år har i stort hållit sig till prognoserna och för närvarande och på kort sikt ser vi inga större överraskningar stå för dörren, åtminstone vad gäller den kommunala ekonomin i Pedersöre. Läget är stabilt kunde man sammanfatta det hela.

Dessvärre är världsläget överlag inte särskilt stabilt och återverkningarna för Finland och för kommunerna är svåra att förutse. Vi lever med stigande räntor och osäkra prognoser om utvecklingen och konsekvenserna. I skrivande stund håller regeringsförhandlingarna på att ta fart och en ny regering torde tillträda i juni. Enligt de signaler som ges fokuseras mycket under nästa regeringsperiod på balansering av statsbudgeten, vilket konkret innebär nedskärningar och åtstramningar. Det betyder i sin tur att också kommunerna får bereda sig på utmaningar inom ekonomin.

Trots många osäkerhetsfaktorer så finns det också många positiva tecken i Pedersöre och närmiljön. Näringslivet ångar på, sysselsättningen är hög och arbetslösheten rekordlåg. Största utmaningen inom den sektorn är fortfarande bristen på arbetskraft. Vi behöver mera folk och mera arbetskraft till kommunen och regionen.

Ansvar för ordnandet av social- och hälsovården samt specialsjukvården övertogs av välfärdsområdena vid årsskiftet. Verksamheten söker ännu sin form inom flera områden liksom dialogen mellan kommunerna och välfärdsområdet. Kommunernas uppgift

— **Trots många osäkerhetsfaktorer så finns det också många positiva tecken i Pedersöre och närmiljön. Näringslivet ångar på, sysselsättningen är hög och arbetslösheten rekordlåg. Största utmaningen inom den sektorn är fortfarande bristen på arbetskraft. Vi behöver mera folk och mera arbetskraft till kommunen och regionen.**

STEFAN SVENFORS

inom främjandet av hälsa och välfärd är också ett arbete som söker sin form under året. Där behöver vi också bli bättre i dialogen med invånarna för att få fram de rätta åtgärderna för kommande år.

Välfärdsområdets aviserade spar- och effektiviseringsprogram som kommer att behandlas av välfärdsområdets fullmäktige i augusti innehåller sparkrav på 37 miljoner euro. Det är en svindlande summa. Trots att det är välfärdsområdet som ansvarar för verksamheten via en egen finansiering – som kommer från staten och inte som tidigare från kommunerna – så är det självklart att kommunerna ändå måste vara en aktiv part i utvecklandet av servicen.

Pedersöre firar sina 675 år i år och jubileumsåret uppmärksammas på olika sätt under året. Jubileumslogon används synligt och ett flertal evenemang är under planering. Jag hoppas också att Pedersöreborna passar på att uppmärksamma jubileet också i andra sammanhang än de som kommunen ordnar. Pedersöres 675 år är väl värda att fira!

Jag vill också önska alla Pedersörebor och alla andra en trevlig sommar med lagom blandning av aktiviteter och avkoppling. ■

S. 24

Yleiskatsaus kesän kynnyksellä

PÄÄKIRJOITUS
Stefan Svenfors,
kunnanjohtaja

KUN KUNNANVALTUUSTO KESÄKUUN alussa käsittelee vuoden 2022 tilinpäätöksen, olemme kesän kynnyksellä ja samalla aloittamassa työn vuoden 2024 talousarvion parissa. Kunnan vuosikello tikittää ja katsoo samalla taaksepäin ja eteenpäin.

Vuosi 2022 oli taloudellisesti erittäin hyvä Pedersörelle, sillä tilinpäätöksen mukaan ylijäämä oli yli 2 miljoonaa euroa. Ylijäämä johtui suurimmaksi osaksi odotettua suuremmista verotuloista. Kuluva vuosi on suurelta osin pysynyt ennusteissa. Tällä hetkellä tai lyhyellä tähtäimellä ei ole myöskään näkyvissä suurempia yllätyksiä ainakaan Pedersören kunnan talouden osalta. Tilanteen voi tiivistetysti todeta olevan vakaa.

Valitettavasti yleinen maailmantilanne ei ole erityisen vakaa, ja heijastusvaikutuksia Suomelle ja kunnille on vaikea ennustaa. Korot nousevat ja ennusteet ovat epävarmoja kehityksen ja vaikutusten osalta. Hallitusneuvottelut ovat tällä hetkellä alkamassa ja uuden hallituksen pitäisi astua virkaansa kesäkuussa. Annettujen signaalien perusteella seuraavalla hallituskaudella keskitytään valtion talouden tasapainottamiseen,

— *Monista epävarmuustekijöistä huolimatta Pedersöressä ja lähiympäristössä on nähtävissä myös useita positiivisia merkkejä. Elinkeinoelämä porhaltaa menemään, työllisyys on korkea ja työttömyys ennätysmatalalla. Suurin haaste on edelleen työvoimapula. Tarvitsemme lisää ihmisiä ja lisää työvoimaa kuntaan ja alueelle.*

STEFAN SVENFORS

mikä tarkoittaa konkreettisesti leikkauksia ja kiristyksiä. Tämä tarkoittaa vuorostaan sitä, että myös kuntien on valmistauduttava talouden haasteisiin.

Monista epävarmuustekijöistä huolimatta Pedersöressä ja lähiympäristössä on nähtävissä myös useita positiivisia merkkejä. Elinkeinoelämä porhaltaa menemään, työllisyys on korkea ja työttömyys ennätysmatalalla. Suurin haaste on edelleen työvoimapula. Tarvitsemme lisää ihmisiä ja lisää työvoimaa kuntaan ja alueelle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueille vuodenvaihteessa. Toiminta hakee vielä muotoaan monilla osa-alueilla, kuten kuntien ja hyvinvointialueen välisessä vuoropuhelussa. Kuntien tehtävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä hakee myös muotoaan vuoden aikana. Meidän on myös parannettava vuoropuhelua asukkaiden kanssa, jotta löydämme oikeat toimenpiteet tuleville vuosille.

Hyvinvointialueen säästö- ja tehostamisohjelma, jota hyvinvointialueen valtuusto käsittelee elokuussa, sisältää 37 miljoonan euron säästövaatimuksen. Summa on huimaava. Vaikka hyvinvointialue vastaa toiminnasta omalla rahoituksella, joka tulee valtiolta eikä aiempaan tapaan kunnilta, on itsestään selvää, että kuntien on kuitenkin oltava aktiivinen osapuoli palveluiden kehittämässä.

Pedersöre täyttää tänä vuonna 675 vuotta, ja juhluvuotta juhlitaan eri tavoilla vuoden aikana. Juhlalogoa käytetään näkyvästi, ja useita tapahtumia on suunnitteilla. Toivon myös, että pedersöreläiset juhlistavat juhluvuotta myös muissa kuin kunnan järjestämissä yhteyksissä. 675-vuotias Pedersöre on juhlamisen arvoinen!

Haluan toivottaa kaikille pedersöreläisille ja muille mukavaa kesää, jossa yhdistyy sopivassa suhteessa aktiviteetit ja rentoutuminen. ■

- 4 Två skolor blir en – roligt och utmanande
Kahden koulun yhdistyminen on hauskaa ja haastavaa
- 7 Fräschare bastu och omklädningsrum vid Nars
Uusi sauna ja pukuhuoneet Narsissa
- 8 Blivande klasskompisar känner varann på pulsen
Tulevat luokkakaverit tutustuvat toisiinsa
- 10 Dagvården delas i fyra områden med egen föreståndare
Päivähoito jaetaan neljään alueeseen, joilla on omat johtajansa
- 12 Niornas dag tar kommunen närmare niorna
Ysien päivä tuo kunnan lähemmäs yhdeksäsluokkalaisia
- 14 Fritt och ansvarsfullt jobb att vara avbytare
Vapaa ja vastuullinen lomittajan työ
- 16 Just nu! – Juuri nyt!
- 17 Evenemangskalender – Tapahtumakalenteri
- 21 Just nu! – Juuri nyt!
- 22 Pedersöre 675 år – hur då?
Pedersöre 675 vuotta
- 24 Här är Pedersöres jubileumsbakelse
Tässä on Pedersören juhlaleivos
- 26 En duo med koll på hus, vägar och broar
Kaksikko valvoo kiinteistö-, tie- ja siltahankkeita
- 28 Kommunen erbjuder motionsrådgivning för alla
Kunta tarjoaa liikuntaneuvontaa kaikille
- 30 Kulturhuset Ax informerar
Kulttuuritalo Ax tiedottaa
- 32 Grillkåta blir lärmiljö vid Purmo skola
Grillikodasta tulee oppimisympäristö Purmo skolalla
- 33 Populärt på biblioteket
Lukijoiden kirjastosuosikit
- 34 Sommarkurser för barn och vuxna i Pedersöre MI
- 35 Krysset

← Axåkers skola välkomnar elever och personal till en spännande skolstart i augusti.

← Axåkers skola toivottaa oppilaat ja henkilöstön tervetulleeksi jännittävään koulunalkuun elokuussa.

→ Rektorn Maria Östbergs vision och målsättning är att Axåkers skola ska vara en välkomnande och varm skola för alla.

→ Axåkers skolan rehtori Maria Östbergin tavoitteena on, että Axåkers skola olisi vastaanottavainen ja lämminhenkinen koulu kaikille.

Två skolor blir en – roligt och utmanande

TEXT & FOTO
Malin Henricson

Rektorn Maria Östberg har redan i två år förberett starten för Axåkers skola i Bennäs. Det är roligt och meningsfullt att få inleda något helt nytt – och samtidigt utmanande att jämka samman två kulturer.

ÖSTBERG VALDES TILL rektor för den nya skolan i maj 2021. Sedan dess har hon planerat den nya skolans verksamhet parallellt med sitt uppdrag som rektor i Bennäs skola. Fredagar har hon varit ledig från undervisning, och då har det ofta varit möte med byggtreprenörerna och kommunens tekniska avdelning. Det finns mycket att fundera på när en helt ny verksamhet ska byggas upp.

– Det första året var det mycket tankeverksamhet. Det här senaste året har det varit både många tankar och mycket praktiskt jobb, säger Östberg.

Axåkers skola kommer att ha 144 elever samt en förskolegrupp med cirka 30 elever kommande läsår. Östberg tycker att skolans storlek är idealisk på många sätt, så länge skolan får tillräckligt med timresurser och kan dela klasserna i mindre grupper. Allra bäst är det om varje årskull har 28–30 elever eftersom skolan då kan dela eleverna i två parallellklasser. Är elevantalet 24–26 kan det något bli väldigt stora grupper.

Det är också utmanande att slå ihop två skolor.

– Det är två kulturer som ska jämkas och alla lärare jobbar fulltid med det jobb vi har nu, säger Östberg.

För att förbereda och underlätta skolstarten ha lärarkollegiet i Bennäs och Östensö skolor träffats en gång i månaden sedan våren 2022. Fokus har legat på mobbningsförebyggande arbete, att definiera mobbning och skapa en värdegrund för Axåkers skola.

– De värdeord vi har valt är trygghet, respekt och allas lika värde, säger Östberg.

Det har varit viktigt för henne att satsa på det förebyggande arbetet, speciellt eftersom de två ursprungliga skolornas planer är föråldrade.

– Jag såg en chans för oss att förnya planen, och få alla på samma linje.

Skolan har ett eget team som ansvarar för det mobbningsförebyggande arbetet. Teamet består av rektor, speciallärarna samt några lärare och skolgångsbiträden. Också elevvårdspersonalen, som numera hör under Österbottens välfärdsområde, ska involveras. Teamet ska fungera som ett stöd för hela personalen.

— De värdeord vi har valt är trygghet, respekt och allas lika värde

MARIA ÖSTBERG

– Enskilda lärare ska inte vara ensamma i svåra saker och svåra beslut, säger Östberg.

För rektorn är schemaläggningen en kinkig uppgift eftersom skolan kommer att ha en hel del elever med förlängd läroplikt och behov av extra stöd. De här eleverna i integrerade i vanlig klass men får specialundervisning i smågrupper på deltid. I åk 1 och 2 gäller det ämnen som matematik och modersmål.

– Det innebär att alla ettor och tvåor ska ha de här ämnena på schemat samtidigt, i och med att speciallärarna plockar ut elever med behov av extra stöd. Att beakta det i schemaläggningen är nytt för mig och det är också nytt för Östensö eftersom de där haft sammansatta klasser, säger Östberg.

Det finns 10 klassrum i skolan och alla kommer att användas från start, liksom alla grupprum. Den kombinerade textil-, bildkonst och musiksalen kommer att vara i flitig användning – främst för textilslöjd, eftersom alla tio klasser har två veckotimmar textilslöjd vardera.

Den nya skolan har ändamålsenliga och flexibla utrymmen som

FORTSÄTTER PÅ FÖLJANDE UPPSLAG →

Kahden koulun yhdistyminen on hauskaa ja haastavaa

TEKSTI & KUVA
Malin Henricson

Rehtori Maria Östberg on jo kahden vuoden ajan valmistellut Pännäisissä sijaitsevan Axåkers skolan aloitusta. On hauskaa ja mielekästä saada aloittaa jotain täysin uutta – ja samalla haastavaa sovittaa yhteen kaksi kulttuuria.

ÖSTBERG VALITTIIN UUDEN koulun rehtoriksi toukokuussa 2021. Hän on siitä asti suunnitellut uuden koulun toimintaa Bennäs skolan rehtorin työnsä ohella. Perjantaisin hänellä on ollut vapaata opetuksesta, ja silloin hän on usein kokeistanut rakennusurakoitsijoiden ja kunnan teknisen osaston kanssa. Uuden toiminnan kehittämisessä on paljon mietittävää.

– Ensimmäisenä vuotena tein paljon ajatustyötä. Viime vuonna on ollut sekä paljon ajateltavaa että paljon käytännön työtä, Östberg sanoo.

Tulevana lukuvuonna Axåkers skolas-tulee olemaan 144 oppilasta sekä yksi 30 oppilaan esiopetusryhmä. Östbergin mielestä koulun koko on monella tapaa ihanteellinen niin kauan kun koulu saa riittävästi tuntiresursseja ja voi jakaa luokat pienempiin ryhmiin. Kaikista parasta olisi, jos jokaisella vuosiluokalla on 28–30 oppilasta, koska koulu voisi silloin ja-

kaa oppilaat kahteen rinnakkaisluokkaan. Jos oppilasmäärä on 24–26, ryhmät voivat olla joinakin vuosina erittäin suuria.

Kahden koulun yhdistäminen on myös haastavaa.

– Kaksi kulttuuria on sovittava yhteen, ja kaikki opettajat työskentelevät kokopäiväisesti tämän työn parissa, Östberg sanoo.

Bennäs skolan ja Östensö skolan opettajat ovat tavanneet kerran kuussa kevästä 2022 lähtien valmistellakseen ja helpottaakseen koulun alkua. Painopiste on ollut kiusaamisen vastaisessa työssä, kiusaamisen määrittelyssä ja arvopohjan luomisessa Axåkers skolalle.

– Valitsemamme arvot ovat turvallisuus, kunnioitus ja kaikkien samanarvoisuus, Östberg sanoo.

Hänelle on ollut tärkeää panostaa ennaltaehkäisevään työhön, erityisesti siksi, että kahden alkuperäisen koulun suunnitelmat ovat vanhentuneita.

– Näin mahdollisuuden uudistaa suunnitelman ja saada kaikki samalle linjalle.

Koululla on oma tiimi, joka vastaa kiusaamisen vastaisesta työstä. Tiimiin kuuluu rehtori, erityisopettajat sekä muutama opettaja ja koulunkäyntiavustaja. Mukaan otetaan myös oppilashuoltohenkilöstö, joka kuuluu nykyään Pohjanmaan hyvinvointialueen alaisuuteen. Tiimi toimii koko henkilökunnan tukena.

– Yksittäisten opettajien ei tarvitse olla yksin vaikeiden asioiden ja vaikeiden päätösten kanssa, Östberg sanoo.

Rehtorille lukujärjestyksen tekeminen on vaativa tehtävä, koska monella oppilaalla on pidennetty oppivelvollisuus ja erityisen tuen tarve. Nämä oppilaat on integroitu tavalliseen luokkaan, mutta he saavat osan ajasta erityisopetusta pienryhmissä. Vuosiluokilla 1 ja 2 tämä koskee matematiikan ja äidinkielen kaltaisia aineita.

– Tämä tarkoittaa, että kaikilla 1.- ja 2.-luokkalaisilla on näitä aineita samanaikaisesti lukujärjestyksessä. Erityisopettajat poimivat joukosta erityisen tuen tarpeessa olevat oppilaat. Tämän huomioiminen lukujärjestyksen tekemisessä on minulle uutta, ja se on uutta myös Östensölle, koska heillä on ollut yhdysluokkia, Östberg sanoo.

JATKUU SEURAAVALLA AUKEAMALLA ⇨

→ ger lärarna goda förutsättningar att utveckla pedagogiken, att jobba i smågrupper och utnyttja uteområdet som lärmiljö. Östberg vill ändå inte lägga för höga förväntningar på den biten i början.

– Det kräver en hel del att slå ihop skolor. Det första året ska vi lära känna varandra och arbeta ihop oss så vi drar åt samma håll. Vi behöver inga stora utvecklingsprojekt vid sidan av det, säger Östberg leende.

Hennes favoritplats i Axåkers skola är lärarnas kafferum på andra våningen. Det är en öppen plåtå, som en förlängning av lärarnas arbetsrum.

– När man står där ser man hela skolan, bakgården och huvudentrén. Bara det att vi får ett kafferum är fantastiskt, säger Östberg, van med trångboddheten i Bennäs skola.

Hennes vision och målsättning är att Axåkers skola ska vara en välkomnande och varm skola för alla. Det gäller både elever, personal och föräldrar men också alla samarbetsparter som ergoterapeuter, hälsovårdare och kuratorer.

– Jag hoppas att skolan är en plats där man känner sig välkommen, blir omhändertagen och sedd. Ett "god morgon" är viktigt, säger Östberg.

Många är nyfikna på den nya skolan och enligt Östberg blir det invig-

† Det finns 10 klassrum i skolan och alla kommer att användas från start, liksom alla grupprum. Här står rektorn Maria Östberg i ett halvfärdig klassrum.

† Rektori Maria Östberg ses i soa puolivalmiissa luokkahuoneissa. Koulussa on 10 luokkahuonetta ja kaikkia tullaan käyttämään alusta asti kuten kaikkia ryhmähuoneitakin.

ning eller öppet hus i något skede. Skolan har också ett offentligt konstverk som gjorts av Jon Gredmark, vilket också ska uppmärksammas. ■

Axåkers skola

- Antal elever läsåret 2023–24: 144 elever.
- Åk 1: 24 elever (1A och 1B)
- Åk 2: 29 elever (2A och 2B)
- Åk 3: 22 elever.
- Åk 4: 24 elever (4 A och 4B)
- Åk 5: 21 elever.
- Åk 6: 24 elever (6A och 6B)
- Cirka 30 förskoleelever.
- 13 lärare och 7–8 skolgångsbiträden.
- I klasser där det går barn med förlängd läroplikt är gruppstorleken max 20 elever.

Axåkers skola

- Oppilasmäärä lukuvuonna 2023–24: 144 oppilasta.
- Vuosiluokka 1: 24 oppilasta (1A ja 1B).
- Vuosiluokka 2: 29 oppilasta (2A ja 2B).
- Vuosiluokka 3: 22 oppilasta.
- Vuosiluokka 4: 24 oppilasta (4A ja 4B).
- Vuosiluokka 5: 21 oppilasta.
- Vuosiluokka 6: 24 oppilasta (6A ja 6B).
- Noin 30 esiopetuksen oppilasta.
- 3 opettajaa ja 7–8 koulunkäyntiavustajaa.
- Ryhmäkoko luokissa, joissa on pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita, on enintään 20 oppilasta.

⇒ Koulussa on 10 luokkahuonetta ja kaikkia tullaan käyttämään alusta asti kuten kaikkia ryhmähuoneitakin. Yhdistetty tekstiili-, kuvataide- ja musiikkisali tulee olemaan ahkerassa käytössä – eniten tekstiilityön käytössä, sillä kaikilla kymmenellä luokalla on kaksi viikkotuntia tekstiilityötä.

Uudessa koulussa on tarkoituksemukaiset ja mukautuvat tilat, jotka antavat opettajille hyvät edellytykset kehittää opetusta, työskennellä pienryhmissä ja hyödyntää ulkoalueita oppimisympäristönä. Östberg ei kuitenkaan halua asettaa liian suuria odotuksia tälle osa-alueelle alkuvaiheessa.

– Koulujen yhdistäminen vaatii paljon. Ensimmäisenä vuotena opimme tuntemaan toisemme ja työskentelemään yhdessä, jotta puhallamme yhteen hiileen. Emme tarvitse suuria kehityshankkeita siihen sivuun, Östberg sanoo hymyillen.

Hänen suosikkipaikkansa Axåkers skolassa on opettajien kahvihuone toisessa kerroksessa. Se on avoin tasanne ja opettajien työhuoneen jatke.

– Sieltä näkee koko koulun, takapihan ja pääsisäänkäynnin. Pelkästään kahvihuoneen saaminen on upeaa, Östberg sanoo. Hän on tottunut tilanahauteen Bennäs skolassa.

Hänen visiona ja tavoitteensa on, että Axåkers skola olisi vastaanottavainen ja lämminhenkinen koulu kaikille. Tämä koskee oppilaita, henkilöstöä ja vanhempia, mutta myös kaikkia yhteistyökumppaneita, kuten toimintaterapeutteja, terveydenhoitajia ja kuuraattoreita.

– Toivon, että ihmiset tuntevat olonsa koulussa tervetulleiksi, heistä huolehditaan ja heidät nähdään. "Hyvää huomenta" on tärkeä toivotus, Östberg sanoo.

Uusi koulu kiinnostaa, ja Östbergin mukaan jossain vaiheessa pidetään avajaiset tai avointen ovien tapahtuma. Koululla on myös Jon Gredmarkin tekemä julkinen taideteos, joka on myös tarkoitus huomioida. ■

Fräschare bastu och omklädningsrum vid Nars

Badsäsongen 2023 är i startgroparna och vi hoppas att sommaren för med sig väderlek som lockar till vattenaktiviteter! Tre kommunala simstränder har fräschats upp under det senaste året.

TEXT & FOTO
Malin Henricson

VID SIMSTRANDEN I Nars genomgår byggnaden med bastu, omklädningsrum och dusch en större renovering. Allt ska vara klart när Folkhälsans simskola startar 26 juni.

Det är Folkhälsan i Purmo som håller i trådarna, men kommunen är med på ett hörn och finansierar de åtgärder som gäller omklädningsrummena.

Byggnaden har varit i dåligt skick länge. Den har sjunkit ner i underlaget och behöver riktas upp, golv och tak samt fuktskadade delar ska förnyas. Dessutom omdisponeras ytan invändigt, berättar Ida-Maria Björkqvist som är ordförande för Folkhälsan i Purmo.

– Det blir en större bastu, tidigare har det funnits två, säger Björkqvist.

Föreningen övervägde att bygga en helt ny byggnad, men med dagens kostnadsnivå skulle det ha blivit för dyrt. Folkhälsan har fått bidrag från lokala föreningar och Understödsföreningen Folkhälsan i Jakobstad med omnejd, men man använder ock-

så av föreningens egna besparingar. Det lokala företaget Skill-Fix gör det praktiska arbetet.

Bastun vid Nars brukar vara olåst på sommaren, men efter renoveringen ska man ha en kod för att öppna kodlåset.

Vid Nasa simstrand i Ytteresse har kommunen förnyat brygglocket i vinter. Allt trävirke har bytts ut och bänk samt räcken är förnyade.

I Källby piffade områdesföreningen upp badstranden vid Esse å redan i fjol. Stranden fick ny sand, nya omklädningshytter, ny brygga och spångar till bastu och omklädningshytter. ■

PÅ KOMMUNENS WEBBPLATS hittar du en karta med alla kommunala badstränder, på sidan Kultur & fritid / Motion & friluftsliv / Friluftsliv / Badplatser.

← Folkhälsan i Purmo håller i trådarna för renoveringen av servicehuset vid Nars simstrand. Senast när simskolan startar ska allt vara klart.

← Purmon Folkhälsan vastaa Narsin uimarannan huoltorakennuksen kunnostuksesta. Kaikki on valmista viimeistään uimakoulun alkaessa.

Uusi sauna ja pukuhuoneet Narsissa

Uimakausi 2023 on lähtökuopissa ja toivomme, että kesän säät houkuttelevat vesiaktiiviteetteihin! Kolme kunnan uimarantaa on uudistettu viime vuoden aikana.

TEKSTI & KUVA
Malin Henricson

NARSIN UIMARANNAN RAKENNUKSEEN, jossa on sauna, pukuhuoneet ja suihku, tehdään mittava remontti. Kaiken on tarkoitus olla valmista, kun Folkhälsanin uimakoulu alkaa 26. kesäkuuta.

Purmon Folkhälsan on vastuussa remontista, mutta kunta osallistuu ra-

hoittamalla pukuhuoneisiin liittyvät toimenpiteet.

Rakennus on ollut pitkään huonossa kunnossa. Se on painunut maahan ja se on nostettava, lattia ja katto sekä kosteusvaurioiset osat on uusittava. Lisäksi sisätiloja järjestellään uudelleen, Purmon Folkhälsanin puheenjohtaja Ida-Maria Björkqvist kertoo.

– Saunasta tulee isompi. Aiemmin niitä oli kaksi, Björkqvist sanoo.

Yhdistys harkitsi kokonaan uuden rakennuksen rakentamista, mutta nykyisellä kustannustasolla se olisi tullut liian kalliiksi. Folkhälsan on saanut avustusta paikallisilta yhdistyksiltä ja Pietarsaaren seudun Folkhälsanin tukiyhdistykseltä, mutta myös yhdistyksen omia säästöjä käytetään. Käytän-

nön työstä vastaa paikallinen yritys Skill-Fix.

Narsin sauna tapaa olla lukitsematta kesällä, mutta remontin jälkeen lukon avaamiseen tarvitaan koodi.

Kunta uudisti talvella Ala-Ähtävän Nasan uimarannan sillankannen. Kaikki puurakenteet vaihdettiin ja penkki sekä kaiteet uusittiin.

Kolpissa alueyhdistys kunnosti Ähtävänjoella olevan uimarannan jo viime vuonna. Ranta sai uuden hiekan, uudet pukukopit, uuden sillan ja pitkospuut saunalle ja pukukopeille. ■

KUNNAN verkkosivustolla on kartta kaikista kunnan uimarannoista kohdassa Kulttuuri & vapaa-aika / Liikunta ja ulkoilu / Ulkoilu / Uimarannat.

Blivande klasskompisar känner varann på pulsen

TEXT & FOTO
Malin Henricson

Eleverna i Bennäs skola och Östensö skola blir i augusti skolkamrater i nya Axåkers skola. Det gångna läsåret har eleverna haft möjlighet lära känna varandra inför den gemensamma skoltillvaron.

ÅRSKURSERNA 1–5 I de båda skolorna har turvis hälsat på hos varandra. Den här dagen är åk 3–4 från Bennäs på visit i Östensö. De deltar i vanliga lektioner med sina blivande klasskompisar.

Larissa Alatalo, klasslärare i Östensö skola, ser ut över klassrummet där förväntansfulla treor har bänkat sig vid pulpeterna. Hon börjar modersmålslektionen med att presentera alla närvarande vuxna och berättar om vad som ska hända sedan:

– Nu blir det kaos. Ni ska promenera runt i klassen och när du krockar med någon ska du stanna och prata med den, säger Alatalo.

Eleverna får ett papper med frågor som de ställer åt sin ”krockkompis”, t ex: Vad har du för intressen? Vad är ditt smeknamn? Syftet är att eleverna ska ta reda på olika saker om sina blivande klasskompisar. Monica Holmgård, Bennästreornas klasslärare, sträcker upp handen.

– Ska vi som kommer från Ben-

näs försöka krocka med sådana som kommer från Östensö?

Alatalo bekräftar, precis så är det tänkt. Barnen tar sig an uppgiften och det följer några minuter med rörelse och prat i rummet.

Alfons Holmqvist från Östensö och Gabriel Gustafsson från Bennäs skola intervjuar varandra. De känner inte varandra från förr. Holmqvist var inte med när Östensö skola hälsade på i Bennäs på höstterminen.

De är båda spända och förväntansfulla inför kommande läsår med nya klasskompisar.

– Det ska bli riktigt kul med en ny skola, säger Holmqvist.

– Den är större och nyare, fyller Gustafsson på.

När uppgiften är avklarad lägger barnen undan frågepappret. Alatalo uppmanar dem att läsa på senare, för att komma i håg hurudana klasskamrater de kommer att ha till hösten. Sedan ska eleverna jobba i lag vid borden, och bilda nya sammansatta ord.

– Ni lägger till ett ord före eller efter, så det blir nya ord. Prata i gruppen och samarbeta, uppmuntrar hon.

Grupperna hittar snabbt på nya ord från ursprungsorden vatten, hår och bok. Det blir nästan som en tävling mellan borden, vem som hittar på flest nyord. Tiden går snabbt och det är dags för rast.

Bennäseleverna Victor Haga, Axel Löf, Melker Snellman, Linus Andersson och Lee Löfqvist ger sig tid för en pratstund.

De tycker det är kul att flytta till ny och större skola, även om det blir lite spännande att hitta rätt och lära sig var olika saker finns.

– Vi får större gymnastiksal, säger Linus Andersson.

– Och ett musikrum, säger Axel Löf.

De positiva förväntningar överväger, men finns det en sak som Bennäseleverna ser som ett minus. Axåkers skola kommer att ha två parallellklasser för årskurs 4, A och B, i höst. Det innebär att gamla kompisar kan delas upp i olika klasser, det tycker eleverna är tråkigt.

Det är för att underlätta sådana situationer och göra klasskamraterna mer trygga med varandra på förhand, som eleverna har besökt varandra.

← Klassläraren Larissa Alatalo förklarar samarbetsövningarna för treorna i Östensö och Bennäs skolor. Tanken är att de ska ha möjlighet att lära känna varandra inför skolstarten i ny skola i höst.

← Luokanopettaja Larissa Alatalo kertoo yhteistyöharjoituksista Östensö skolan ja Bennäs skolan kolmasluokkalaisille. Ajatuksena on, että heillä on mahdollisuus tutustua toisiinsa ennen kuin he aloittavat uudessa koulussa syksyllä.

↓ Alfons Holmqvist och Gabriel Gustafsson känner inte varandra från tidigare, men krockuppgiften ger dem möjlighet att lära sig lite mer om varandra.

↓ Alfons Holmqvist ja Gabriel Gustafsson eivät tunne toisiaan entuudestaan, mutta törmäystehtävä antaa heille mahdollisuuden tutustua toisiinsa.

– De ska få veta vem klasskompisarna är i höst och skapa god stämning i gruppen, säger Larissa Alatalo.

Under skoldagen har eleverna också samarbetsövningar i gymnastiksalen då de jobbar i par med kompisar som de inte känner, innan de avslutar med att räkna matematik.

Alatalo bedömer att en del känner varandra från dagis eller förskola, eller så spelar de i samma fotbollslag på fritiden.

– Men det kan ändå vara pirrigt att träffas i skolsituationen, säger hon. ■

Tulevat luokkakaverit tutustuvat toisiinsa

TEKSTI & KUVA

Malin Henricson

Bennäs skolan ja Östensö skolan oppilaista tulee elokuussa koulukavereita uudessa Axåkers skolassa. Kuluneen lukuvuoden aikana heillä on ollut mahdollisuus tutustua toisiinsa ennen yhteistä koulutaivaltaan.

MOLEMPIEN KOULUJEN VUOSILUOKAT 1–5 ovat vierailleet vuorotellen toistensa luona. Tällä kertaa Bennäs skolan vuosiluokat 3–4 ovat vierailulla Östensössä. He osallistuvat tavallisille oppitunneille tulevien luokkakavereidensa kanssa.

Östensö skolan luokanopettaja Larissa Alatalo katselee luokkahuonetta, jossa odottaa kolmasluokkalaiset ovat istuutuneet pulpettien ääreen. Hän aloittaa äidinkielen tunnin esittelemällä kaikki paikalla olevat aikuiset ja kertomalla, mitä seuraavaksi tapahtuu:

– Nyt seuraa kaaos. Kävelette ympäri luokkaa ja kun törmäätte johonkuhun, pysähdytte ja juttelette hänen kanssaan, Alatalo sanoo.

Oppilaat saavat kysymyspaperin, ja esittävät ”törmäyskumppanilleen” kysymyksiä, kuten: Mistä olet kiinnostunut? Mikä on lempinimesi? Tarkoituksena on, että oppilaat saavat selville eri asioita tulevista luokkakavereistaan. Bennäs skolan kolmasluokkalaisten luokanopettaja Monica Holmgård nostaa käden ylös.

– Pitääkö Bennäsin oppilaiden yrittää törmätä Östensön oppilaisiin?

Alatalo vahvistaa, että juuri näin on tarkoitus tehdä. Lapset ryhtyvät toimeen ja liikkuvat ja juttelevat muutaman minuutin ajan luokassa.

Alfons Holmqvist Östensö skolasta ja Gabriel Gustafsson Bennäs skolasta haastattelevat toisiaan. He eivät tunne toisiaan entuudestaan. Holmqvist ei ollut mukana, kun Östensö skola vieraili Bennäs skolassa syyslukukaudella.

He ovat sekä jännittyneitä että odottavia tulevan lukuvuoden ja uuden luokkakavereiden suhteen.

– Uusi koulu on tosi kiva juttu, Holmqvist sanoo.

– Se on isompi ja uudempi, Gustafsson lisää.

Kun tehtävä on suoritettu, lapset laittavat kysymyspaperin pois. Alatalo kehottaa heitä lukemaan paperia myöhemmin, jotta he muistavat, millaisia luokkakavereita he saavat syksyllä. Seu-

raavaksi oppilaat työskentelevät ryhmässä pöydän ääressä ja muodostavat uusia yhdyssanoja.

– Lisäätte sanan eteen tai perään uuden sanan, jolloin muodostuu uusia sanoja. Keskustelkaa ryhmässä ja tehkää yhteistyötä, hän kehottaa.

Ryhvät keksivät nopeasti uusia sanoja alkuperäisistä sanoista vesi, hius ja kirja. Pöydän ympärillä syntyy melkein kilpailu siitä, kuka keksii eniten uudissanoja. Aika kuluu nopeasti ja on väli-tunnin aika.

Bennäs skolan oppilaat Victor Haga, Axel Löf, Melker Snellman, Linus Andersson ja Lee Löfqvist pitävät juttutuokion.

Heistä on kiva muuttaa uuteen ja isompaan kouluun, vaikka hieman jännittääkin, löytävätkö ja oppivatko he, missä eri asiat sijaitsevat.

– Saamme isomman liikuntasalin, Linus Andersson sanoo.

– Ja musiikkihuoneen, Axel Löf sanoo.

Positiiviset puolet vievät voiton, mutta yhtä asiaa Bennäsin oppilaat pitävät huonona. Axåkers skolassa tulee syksyllä olemaan kaksi rinnakkaisluokkaa, 4 A ja B. Se tarkoittaa, että vanhat kaverit voivat päätyä eri luokille, mikä on oppilaiden mielestä ikävää.

Oppilaat ovat siksi vierailleet toistensa luona, että tällaiset tilanteet olisivat helpompia ja että luokkakaverit tuntisivat olonsa turvallisemmiksi toistensa kanssa etukäteen.

– He saavat tietää luokkakaverinsa syksyllä ja voivat luoda hyvän ryhmähengen, Larissa Alatalo sanoo.

Oppilailla on koulupäivän aikana myös yhteistyöharjoituksia liikuntasalissa pareittain oppilaiden kanssa, joita he eivät tunne. Lopuksi lasketaan matematiikkaa.

Alatalo arvioi, että osa tuntee toistensa päiväkodista tai esikoulusta tai pelaa samassa jalkapallojoukkueessa vapaa-ajalla.

– Mutta voi silti olla hermostuttavaa tavata koulutilanteissa, hän sanoo. ■

Dagvården delas i fyra områden med egen föreståndare

TEXT & FOTO
Malin Henricson

Ledarskapet i kommunens daghem förändras från och med 1 augusti. Kommunen delas in i fyra dagvårdsområden med varsin daghemsföreståndare. Varje daghem har en ansvarig lärare som leder det dagliga arbetet.

OMORGANISERINGEN ÄR EN nödvändig reform som svarar på förändringar i kollektivavtalet, men det handlar också om att möta dagens behov inom småbarnspedagogiken. Verksamheten utvecklas, administrationen blir mer omfattande och det blir allt kärvarare att rekrytera ny personal. Det finns många direktiv och styrdokument att förhålla sig till och datorarbetet ökar. I Pedersöre har daghemsföreståndarna länge haft ett dubbelt uppdrag – genom att dels jobba i barngrupperna och dels ha det administrativa och pedagogiska ansvaret.

– Nu skiljer vi på uppgifterna. Daghemsföreståndarna tar ansvar för administration och pedagogik. Uppdraget handlar mera om ledarskap, säger Catarina Herrmans, chef för småbarnspedagogiken.

De fyra daghemsföreståndarna ska inte jobba i barngrupperna, men ändå vara stationerade på daghemmen inom sitt område, enligt ett fastställt schema.

Pedersöres elva daghem kommer att ha varsin närförman, en ansvarig lärare som jobbar direkt i barngrupperna, bistår daghemsföreståndaren och hjälper till med till exempel vikarierekrutering.

Det handlar i förlängningen om att skapa bättre förutsättningar för föreståndarna att leda utvecklingen.

– Vi vill minska föreståndarnas ensamma position, och i stället öka det kollegiala lärandet och ge föreståndarna möjlighet att stöda varandra. Vi kommer också från avdelningen att kunna stöda dem i deras uppgift, säger Herrmans.

Målet är att förbättra arbetsförhållandena inom småbarnspedagogiken i stort. Personalbristen inom småbarnspedagogiken är påtaglig och det är utmanande att rekrytera anställda.

– Vi behöver förbättra ledarnas arbetssituation på fältet, det är en viktig aspekt för att kunna rekrytera personal och bli attraktiva som arbetsgivare. Så vi ser om vårt hus, säger Herrmans.

Pedersöre utvecklar också sin vikariepool inom småbarnspedagogiken. Idealet är att varje område har en grupp med bekanta vikarier som plockas in när ordinarie personal är ledig eller sjukskriven. I nuläget sätter föreståndarna mycket tid på att rekrytera vikarier. Vikariesökningen ska digitaliseras, via ett tillägg i rekryteringstjänsten Kuntarekry.

Tanken är också att stöda verksamheten med flera speciallärare.

– Vi vill ha varje område ska ha en–två speciallärare. Enligt rekommendationen ska det finnas en speciallärare per 100 barn inom småbarnspedagogiken och en per 50 i förskolan. Vi har en bit kvar dit ännu, säger Herrmans.

Personalstrukturen förändras också när socionomerna tar plats i daghemmen. År 2030 ska varje barngrupp ha en lärare, en socionom och en barnskötare. Socionomerna ska dels ansvara för vård och fostran, dels vara socialpedagogiskt kunniga.

– Vi har 35 grupper i våra daghem. Så i höst inleder vi den omorganiseringen genom att lägga in socionomer i personalprogrammet, säger Herrmans.

Fyra daghemsföreståndare

- Camilla Tarvonen: Södra dagvårdsområdet (Bamse, Dressinen).
- Ida Åsvik. Norra dagvårdsområdet (Källby, Lepplax, Tummeliten, Östensö).
- Ann-Sofi Grönhage: Västra dagvårdsområdet (Hoppetossan och Sandskutan).
- Gun Holmström-Skrabb: Östra dagvårdsområdet (Sagoskogen, Lappfors och Diamanten).

Förskolorna lyder också under småbarnspedagogiken i Pedersöre. Förskolorna berörs inte direkt av omorganiseringen utan kommer att ha en förman per enhet i form av en föreståndare för förskolan. ■

Päivähoito jaetaan neljään alueeseen, joilla on omat johtajansa

TEKSTI & KUVA
Malin Henricson

Kunnan päiväkotien johto muuttuu 1. elokuuta alkaen. Kunta jaetaan neljään päivähoitoalueeseen, joilla jokaisella on oma päiväkodinjohtajansa. Jokaisella päiväkodilla on vastaava opettaja, joka johtaa päivittäistä työtä.

UUELLEENORGANISOINTI ON TARPEELLINEN uudistus, joka vastaa työehtosopimuksen muutoksiin. Siinä on kyse myös vastaamisesta varhaiskasvatuksen nykyisiin tarpeisiin. Toimintaa kehitetään, hallinnosta tulee kattavampi ja uuden henkilöstön rekrytointi on entistä vaikeampaa. Noudatettavia ohjeita ja ohjausasiakirjoja on paljon ja tietokone työ lisääntyy. Pedersöressä päiväkodinjohtajilla on pitkään ollut kaksi tehtävää: työskennellä lapsiryhmissä ja olla vastuussa hallinnosta ja pedagogiikasta.

– Nyt erotamme tehtävät. Päiväkodinjohtajat ottavat vastuun hallinnosta ja pedagogiikasta. Tehtävässä on kyse enemmän johtamisesta, varhaiskasvatusjohtaja Catarina Herrmans sanoo.

Neljä päiväkodinjohtajaa eivät enää työskentele lapsiryhmissä. He työskentelevät silti alueensa päiväkodeissa vahvistetun lukujärjestyksen mukaan.

Jokaisessa Pedersören 11 päiväkodissa tulee olemaan lähiesimies, vastaava opettaja, joka työskentelee suoraan lapsiryhmissä, sijaistaa päiväkodinjohtajaa ja auttaa esimerkiksi sijaisten rekrytoinnissa.

Pitkällä aikavälillä kyse on siitä, että esimiehille luodaan paremmat edellytykset kehityksen johtamiseen.

– Haluamme vähentää johtajien yksinäisyyttä asemassaan ja lisätä sen sijaan kollegiaalista oppimista ja antaa johtajille mahdollisuuden tukea toisiaan. Me sivistysosastolta voimme myös tukea heitä heidän tehtävässään, Herrmans sanoo.

Tavoitteena on parantaa varhaiskasvatuksen työolosuhteita kokonaisuutena. Varhaiskasvatuksen henkilöstöpula on huomattava, ja työntekijöiden rekrytointi on haastavaa.

– Meidän on parannettava ohjaajien työtilannetta kentällä. Se on tärkeä seikka henkilöstön rekrytoinnin ja sen kannalta, että olisimme houkutteleva

työnantaja. Huolehdimme, että omat asiat ovat kunnossa, Herrmans sanoo.

Pedersöre kehittää myös varhaiskasvatuksen sijaispooliaan. Ihanne on, että jokaisella alueella on ryhmä tuttuja sijaisia, jotka tulevat sijaistamaan, kun vakituinen henkilöstö on lomalla tai sairaslomalla. Tällä hetkellä esimiehet käyttävät paljon aikaa sijaisten rekrytointiin. Sijaishaku aiotaan digitalisoida Kuntarekry-palvelun lisäosan avulla.

Tarkoituksena on myös vahvistaa toimintaa useilla erityisopettajilla.

– Haluamme, että jokaisella alueella on yhdestä kahteen erityisopettajaa. Suosituksen mukaan varhaiskasvatuksessa tarvitaan yksi erityisopettaja 100 lasta kohti ja esikoulussa yksi 50 lasta kohti. Meillä on vielä matkaa siihen, Herrmans sanoo.

Henkilöstörakenne muuttuu myös, kun sosionomit tulevat päiväkoteihin. Vuonna 2030 jokaisessa lapsiryhmässä tulee olla opettaja, sosionomi ja lastenhoitaja. Sosionomien vastuulla on hoito ja kasvatus sekä sosiaalipedagoginen osaaminen.

– Päiväkodeissamme on 35 ryhmää. Joten syksyllä aloitamme uudelleenorganisoinnin lisäämällä sosionomit henkilöstöohjelmalla, Herrmans sanoo.

Esikoulut kuuluvat myös varhaiskasvatuksen alaisuuteen Pedersöressä. Uudelleenorganisointi ei koske esikouluja suoraan, vaan jokaisessa yksikössä tulee olemaan esimiehenä esikoulun johtaja. ■

↑ Ann-Sofi Grönhage, Camilla Tarvonen, Gun Holmström-Skrabb och Ida Åsvik blir ansvariga för varsitt dagvårdsområde och har möjlighet att söka stöd av varandra i ledarskapet.

↑ Ann-Sofi Grönhage, Camilla Tarvonen, Gun Holmström-Skrabb ja Ida Åsvik vastaavat omista päivähoitoalueistaan ja heillä on mahdollisuus saada tukea toisiltaan johtamistyössä.

Neljä päiväkodinjohtajaa

- Camilla Tarvonen: Eteläinen päivähoitoalue (Bamse ja Dressinen).
- Ida Åsvik: Pohjoinen päivähoitoalue (Källby, Lepplaks, Tummeliten ja Östensö).
- Ann-Sofi Grönhage: Läntinen päivähoitoalue (Hoppetossan ja Sandskutan).
- Gun Holmström-Skrabb: Itäinen päivähoitoalue (Sagoskogen, Lappfors ja Diamanten).

← Felinn Granholm, Madeleine Wikström och Hannah Grankulla frågar Anne Törnqvist, fastighetssekreterare för Pedersöre bostäder, om hur många lägenheter som bolaget hyr ut.
 ← Pedersöre bostädersin kiinteistösihteeri Anne Törnqvist kertoo Felinn Granholmille, Madeleine Wikströmille ja Hannah Grankullalle, että kunnan kiinteistöyhtiö vuokraa yli 200 asuntoa.

↘ Elin Sundqvist, Isa Nyfelt, Miriam Samulin och Agnes Enell tycker det är ett bra koncept att eleverna får gå runt och ta reda på saker i kommungården. Men det blev lite stressigt.

↘ Elin Sundqvistin, Isa Nyfeltin, Miriam Samulinin ja Agnes Enellin mielestä on hyvä, että oppilaat saavat kiertää ja ottaa selvää asioista kunnantalolla. Vierailu oli kuitenkin hieman kiireinen.

Niornas dag tar kommunen närmare niorna

Vetgiriga nior från Sursik skola fyllde kommungårdens korridorer under två torsdagar i början på året. "Niornas dag i kommungården" är försök att öka dialogen med Pedersöres unga och väcka deras intresse för kommunen och kommunalt beslutsfattande.

vecklats, och ökat delaktigheten för eleverna.

Agnes Enell, Miriam Samulin, Isa Nyfelt och Elin Sundqvist gillar det nya upplägget bättre, då eleverna själva ska vara aktiva och ta reda på saker av personalen.

– Det är mer lärorikt så här, även om det kunde bli lite stelt nu och då när vi skulle tala med personer som vi inte känner. Men alla var hjälpsamma, säger Agnes Enell.

Nyfelt tycker det var roligt att ta reda på och se vem som gör vad.

– Och så var det kul att ta selfies med cheferna. Jag tog en selfie med Stefan Svenfors. Jag tog sammanlagt åtta selfies med olika människor, säger Nyfelt.

En aha-upplevelse för Samulin var att se hur många olika sorters anställda det finns i kommungården.

Kvartetten tycker det går att finslipa konceptet ytterligare. Nu blev det stressigt att hinna igenom alla frågor. Det blev en hel del spring från ena sidan av huset till det andra.

– Vi kunde vara här en halv dag, två klasser samtidigt, så vi skulle ha mera tid och hinna fördjupa oss, säger de.

På frågan om ett jobb inom kommunen intresserar i framtiden, säger ingen nej.

– Jag är ganska intresserad av politik överlag, säger Miriam Samulin. ■

FOTNOT: De förtroendevalda som mötte niornas under besöksdagarna var Carl-Johan Källman, SDP, SFP:arna Johanna Holmäng och Christian Dahlin samt Erica Granholm, KD.

– TA EN selfie med ledningsgruppens medlemmar!

– Vad gör en tillsynsveterinär?

– Vad betyder planläggning i en kommun?

– Vad är en fullmäktigemotion?

– Vem är kommundirektörens chef?

Ovan är några exempel på uppdrag och frågor som möter niorna då de besöker kommungården inom ramen för ämnet samhällslära.

De kommer klassvis och tillbringar en timme i kommungårdens korridorer och Kulturhuset Ax. Sursikeleverna träffar först antingen kommundirektören Stefan Svenfors eller utbildningsdirektören Rolf Sundqvist och en förtroendevald i sessionssalen, innan tar de sig an uppgiften att lösa "Pedersörekvisset", som är en frågesport med frågor som berör kommunens verksamhet och anställda. Tanken är att ungdomarna ska hitta svaren på frågorna genom att prata med personalen. Och den här gången är det okej med telefon på lektionstid, eftersom de löser uppgifterna via mobiltelefonen.

Madeleine Wikström, Hannah Grankulla och Felinn Granholm gör sitt första besök i kommungården. De går frimodigt runt och får svar på sina frågor av fastighetssekre-

raren Anne Törnqvist, redovisningschefen Ulrika Ahlskog och Yvonne Löf, som är ledare inom småbarnspedagogiken. Trion tycker det är intressant att ta sig fram i korridorerna i jakt på svaren i kvisset.

– Jag har lärt mig om olika nämnder och hur kommunen fungerar, säger Wikström.

– Ja, hur kommunen fungerar, fyller Granholm i.

I slutet av kvisset har ungdomarna möjlighet att ge förslag på verksamhet som de vill att kommunen eller ungdomsbyrån ska ordna. De kommer först inte på några önskemål om förbättringar, och berömmar Pedersöre medborgarinstitutets kursutbud.

– Men vi skulle behöva en ungdomsgård till Lepplax, det finns egentligen inget att göra i byn. Någonstans att vara. Nu far vi in till "Kom in" i Jakobstad ibland, säger Wikström.

Niornas besök i kommungården är en årlig tradition, men tidigare år har eleverna främst träffat kommunens informatör som berättat om kommunen i sessionssalen. Sedan har gruppen snabbt gått runt i kommungården och sällan haft tillfälle att prata med någon av de anställda.

Som en del av Pedersöres verksamhetsplan för Unicefs "En barnvänlig kommun" har konceptet ut-

TEXT & FOTO
Malin Henricson

Ysien päivä tuo kunnan lähemmäs yhdeksäsluokkalaista

Sursik skolan tiedonhaluiset yhdeksäsluokkalaisten täyttivät kunnantaloon käytävät kahdena torstaina vuoden alussa. ”Ysien päivä kunnantalolla” on yritys lisätä vuoropuhelua Pedersören nuorten kanssa ja herättää heidän kiinnostuksensa kuntaa ja kunnallista päätöksentekoa kohtaan.

TEKSTI & KUVA

Malin Henricson

– OTA SELFIE johtoryhmän jäsenten kanssa!

- Mitä valvontaeläinlääkäri tekee?
- Mitä tarkoittaa kaavoitus kunnassa?
- Mikä on valtuustoaloite?
- Kuka on kunnanjohtajan esimies?

Edellä olevat ovat muutamia esimerkkejä tehtävistä ja kysymyksistä, jotka yhdeksäsluokkalaisten tulee ratkaista, kun he vierailevat kunnantalolla yhteiskuntaopin puitteissa.

He saapuvat luokittain ja viettävät tunnin kunnantaloon käytävillä ja Kulttuuritalo Axissa. Sursikin oppilaat tapaavat ensin joko kunnanjohtaja Stefan Svenforsin tai opetusjohtaja Rolf Sundqvistin sekä luottamushenkilön istuntosalissa, jonka jälkeen he saavat tehtävän ratkaista ”Pedersörevisan”, joka sisältää kysymyksiä kunnan toiminnasta ja työntekijöistä. Ajatuksena on, että nuoret selvittävät vastaukset kysymyksiin keskustelemalla henkilöstön kanssa. Tällä kertaa puhelinta saa käyttää oppitunnin aikana, sillä he tekevät tehtävät matkapuhelimen kautta.

Madeleine Wikström, Hannah Granhalla ja Felinn Granholm vierailevat en-

simmäistä kertaa kunnantalolla. He kävelevät reippaasti ympäriinsä ja saavat vastaukset kysymyksiinsä kiinteistösihteerin Anne Törnqvistiltä, laskentapäällikkö Ulrika Ahlskögiltä ja varhaiskasvatuksen ohjaaja Yvonne Löfiltä. Kolmikon mielestä on mielenkiintoista kulkea käytävillä etsimässä vastauksia tietovisaan.

– Olen oppinut eri lautakunnista ja siitä, miten kunta toimii, Wikström sanoo.
– Joo, miten kunta toimii, Granholm täydentää.

Tietovisan lopuksi nuoret voivat antaa ehdotuksia toiminnasta, jota he haluaisivat kunnan tai nuorisotoimiston järjestävän. He eivät aluksi keksi parannustoiveita ja keuhvat Pedersören kansalaisopiston kurssitarjoajaa.

– Mutta tarvitsimme nuorisotilan Lepplaksiin, siellä ei ole oikeastaan mitään tekemistä. Jonkun paikan missä olla. Nyt menemme välillä ”Kom in”-keskukseen Pietarsaareissa, Wikström sanoo.

Ysien vierailu kunnantalolla on vuosittainen perinne, mutta aiempina vuosina oppilaat ovat lähinnä tavanneet kunnan tiedottajan, joka on kertonut kunnasta istuntosalissa. Sitten ryhmä on kiertänyt nopeasti kunnantalolla, ja heillä on harvoin ollut mahdollisuus puhua jonkun työntekijän kanssa.

Konsepti on kehitetty osana Pedersören lapsiystävällisen kunnan toimintasuunnitelmaa, ja se on lisännyt oppilaiden osallisuutta.

Agnes Enell, Miriam Samulin, Isa Ny-

felt ja Elin Sundqvist pitävät uudesta järjestelystä enemmän, koska oppilaiden tulee olla itse aktiivisia ja selvittää asioita henkilökunnalta.

– Tämä on opettavaisempaa, vaikka keskustelu oli välillä hieman jäykkää meille vieraiden henkilöiden kanssa. Mutta kaikki olivat avuliaita, Agnes Enell sanoo.

Nyfeltin mielestä oli hauskaa selvittää ja nähdä, kuka tekee mitäkin.

– Ja oli kivaa ottaa selfieitä johtajien kanssa. Otin selfieitä Stefan Svenforsin kanssa. Otin yhteensä kahdeksan selfieitä eri ihmisten kanssa, Nyfelt sanoo.

Samulinille oli ahaa-elämys nähdä, kuinka paljon eri alojen työntekijöitä kunnantalolla on.

Nelikon mielestä konseptia voi hioa lisää. Nyt tuli kiire ehtiä käydä kaikki kysymykset läpi. Talon toisesta päästä joutui juoksemaan toiseen päähän.

– Voisimme olla täällä puoli päivää, kaksi luokkaa yhtä aikaa, niin meillä olisi enemmän aikaa ja ehtisimme syventyä asioihin, he sanovat.

Kysymykseen siitä, kiinnostaako työskentely kunnalla tulevaisuudessa, kukaan ei vastaa kieltävästi.

– Olen aika kiinnostunut politiikasta ylipäänsä, Miriam Samulin sanoo. ■

ALAVIITE: Luottamushenkilöt Carl-Johan Källman SDP:stä, Johanna Holmäng ja Christian Dahlin RKP:stä ja Erica Granholm KD:stä tapasivat yhdeksäsluokkalaista vierailupäivien aikana.

Fritt och ansvarsfullt jobb att vara avbytare

TEXT & FOTO
Malin Henricson

Avbytare har ett speciellt jobb – de jobbar ofta ensamma, på tider när andra är lediga och de tar stort ansvar för andras egendom. Samtidigt är det ett jobb med stor frihet, säger Leif Ahlvik, som varit avbytare i Pedersöre i 35 år.

AHLVIK INGÅR I Pedersöre avbytar-services gäng med cirka 70 avbytare som sköter om djur och dagliga sysslor när lantbrukare tar ut sina lagstadgade semesterdagar eller annars behöver vikariehjälp. Det är ett värdefullt jobb som ger bönderna möjlighet att få en andhämtningspaus – men det är också ansvarsfullt.

Pedersöre-enhetens avbytare gör ett gott jobb – när producentorganisationerna MTK och SLC frågade lantbrukarna i landet vad de tycker om avbytar-service, placerade Pedersöre sig i landstoppen, tillsammans med Keuru stads avbytar-service och Sastamala stads avbytar-service. Pedersöres avbytar-service fick skolvitsordet 8,4, medan landets medeltal var 7,8.

Hanna Björk, avbytar-servicechef i Pedersöre, gläder sig över resultatet och riktar ett stort tack till enhetens avbytare.

– Det är de som gör jobbet. De ställer upp, är flexibla och serviceinriktade, säger Björk.

Leif Ahlvik har vikt hela sitt yrkesverksamma liv åt att vara avbytare. Han har sett branschen utvecklas från de små mjölkgårdarna och mycket handarbete, till dagens stora enheter med hundratals djur, där avbytare ska kunna hantera olika maskiner och apparater och reagera på avvikelser och larm från tekniska hjälpmedel. Men en sak har inte förändrats.

– Du ska ha djuröga, se hur kon mår, när hon ska kalva och följa med, säger Ahlvik.

Förutom att många arbetsmoment har automatiserats, har också

antalet lantgårdar minskat. Ahlvik har också noterat en annan förändring. Numera passar lantbrukarna på att resa bort när de är lediga.

– Det bästa är när man får vinka av gårdsfolket och önska dem trevlig resa – att de litar så mycket på en att de kan fara bort, säger Ahlvik.

Han beskriver sitt jobb som fritt och omväxlande. Den ena dagen är inte den andra lik. Arbetsdagen börjar vanligen klockan 6. Morgonpasset avslutas vid kl. 9–10-tiden och sedan är han ledig till kl. 16. Vid 19–19.30-tiden är arbetsdagen över.

– Det är en livsstil. Det är mycket socialt som man går miste om, det går inte att gå kvällskurser i MI, säger Ahlvik om nackdelarna med arbetstiden.

Avbytare tar hand om alla dagliga sysslor på gården och ser till att djuren mår bra. I ladugårdar med mjölkrobotar larmar systemet om en ko inte mjölkas med ett visst intervall, så då gäller det att styra kon till roboten. Korna kan också bli sjuka eller skadade. Efter många år i branschen brukar Ahlvik ganska enkelt kunna avgöra om veterinär måste tillkallas.

– Om kon inte stiger upp, till exempel vid kalvförlamning, då ringer jag djurläkaren. Men om det handlar om en juverinflammation brukar jag rådfråga bonden om vi ska ta veterinär eller om kon får bli ”torr”.

I ladugårdar utan mjölkrobotar gäller stationsmjölkning eller bäs-mjölkning, som kräver större arbetsinsatser av avbytare. De ska helst behärska alla tre arbetssätt.

– Med dagens kvalitetskontroll är mjölkningen den mest ansvarsfull-

da uppgiften. Det tas prov av mjölken varje gång som tanken töms och kvaliteten påverkas prissättningen. Så du har en viss press på dig, att inte försämra mjölkens kvalitet. Du vill ju inte vara den som bryter 30 år av förstklassig mjölk, säger Ahlvik leende.

Att vara avbytare kan vara ganska ensamt, det finns inga regelbundna gemensamma kaffepauser med kollegorna. Dem träffar han främst på arbetsplatsmöten som enheten håller några gånger i året. På vårens möte var tillsynsveterinären Maria Lassus-Jensen med och berättade om sitt arbete.

– Vi har ju också ett ansvar när det gäller tillsyn, säger Ahlvik.

Han tror själv att han kommer att arbeta som avbytare fram till pensionen.

– Jag har ibland tänkt på att byta – men jag har inte hittat något bättre än det här, säger Ahlvik. ■

↑ Leif Ahlvik jobbar som avbytare ibland annat Ahlviks gård i Storgjuto, där mycket av arbetet är automatiserat.

↑ Leif Ahlvik työskentelee lomittajana muun muassa Ahlvikin tilalla Storgjutossa, jossa suuri osa työstä on automatisoitua.

Medarbetaren Työntekijä

distykset MTK ja SLC kysivät maan maatilallisilta, mitä mieltä he ovat lomituspalvelusta, Pedersöre sijoittui maan kärkeen yhdessä Keuruun kaupungin lomituspalvelun ja Sastamalan kaupungin lomituspalvelun kanssa. Pedersören lomituspalvelu sai kouluarvosanan 8,4, kun maan keskiarvo oli 7,8.

Pedersören lomituspalvelujohtaja Hanna Björk iloitsee tuloksesta ja osoittaa suuret kiitokset yksikön lomittajille.

– He tekevät työn. He auttavat, ovat joustavia ja palveluhenkisiä, Björk sanoo.

Leif Ahlvik on pyhittänyt koko työuransa lomittajana toimimiselle. Hän on nähnyt alan kehittyvän pienistä maitotiloista ja suuresta käsityön määrästä nykyajan suuriin satojen eläinten yksiköihin, joissa lomittajien on osattava käyttää erilaisia koneita ja laitteita sekä reagoida teknisten apuvälineiden ongelmiin ja hälytyksiin. Mutta yksi asia ei ole muuttunut.

– Sinun on tunnettava eläimet, tiedettävä miten lehmä voi, milloin se vasikoi ja seurattava tilannetta, Ahlvik sanoo.

Useiden työvaiheiden automatisoinnin lisäksi maatilojen määrä on vähentynyt. Ahlvik on huomannut myös toisen muutoksen. Nykyään maatilalliset lähtevät lomalla matkoille.

– Parasta on, kun saa vilkuttaa tilan väelle ja toivottaa heille mukavaa matkaa – että he luottavat niin paljon minuun, että he voivat lähteä, Ahlvik sanoo.

Hän kuvailee työtään vapaaksi ja vaihtelevaksi. Päivät eivät ole samantyyppisiä. Työpäivä alkaa yleensä kello 6. Aamuvuoro päättyy klo 9–10 ja sitten on vapaata klo 16 asti. Työpäivä päättyy klo 19–19.30.

– Se on elämäntapa. Monesta sosiaalisesta asiasta jää paitsi eikä kansalaisopiston iltakursseilla voi käydä, Ahlvik kertoo työaikojen haittapuolista.

Lomittaja huolehtii kaikista päivittäisistä tilan töistä ja siitä, että eläimet voivat hyvin. Lypsyröboteilla varustetuissa navetoissa järjestelmä hälyttää, jos lehmää ei ole lypsetty tietyn ajan kuluessa. Tällöin lehmä on ohjattava robotille. Lehmät voivat myös sairastua tai vahingoittua. Useiden vuosien kokemuksella Ahlvik osaa melko helposti arvioida, tarvitaanko eläinlääkärinä.

– Jos lehmä ei nouse ylös esimerkiksi poikimahalvauksen yhteydessä, silloin soitan eläinlääkärille. Mutta jos on kyse utaretulehduksesta, tapaan kysyä neuvoa maatilalliselta, soitetaanko eläinlääkärille vai annetaanko lehmän ”kuivua”.

Navetoissa, joissa ei ole lypsyröbotteja, lypsytapana on asemalypsy tai parsilypsy, jotka vaativat enemmän työpanosta lomittajalta. Lomittajan on mieluiten osattava kaikki kolme työtapaa.

– Nykypäivän laadunvalvonnan myötä lypsäminen on vastuullisin tehtävä. Maidosta otetaan näyte joka kerta kun tankki tyhjennetään, ja laatu vaikuttaa hintaan. Joten sinuun kohdistuu tietty paine, ettet heikennä maidon laatua. Et halua olla se, jonka vuoksi 30 vuoden putki ensiluokkaisen maidon tuottamisessa katkeaa, Ahlvik sanoo hymyillen.

Lomittajana oleminen voi olla melko yksinäistä. Kollegoiden kanssa ei ole säännöllisiä yhteisiä kahvitaukoja. Hän tapaa heitä lähinnä työpaikkatapauksissa, joita yksikkö järjestää muutaman kerran vuodessa. Kevään tapaamisessa oli mukana valvontaeläinlääkäri Maria Lassus-Jensen, joka kertoi työstään.

– Meillä on myös vastuu koskien valvontaa, Ahlvik sanoo.

Hän uskoo työskentelevänsä lomittajana eläkkeelle asti.

– Olen joskus ajatellut vaihtaa – mutta en ole löytänyt tätä parempaa, Ahlvik sanoo. ■

Vapaa ja vastuullinen lomittajan työ

Lomittajilla on erityinen työ – he työskentelevät usein yksin, aikoina jolloin muut ovat lomalla ja heillä on suuri vastuu muiden omaisuudesta. Työssä on samalla suuri vapaus, 35 vuotta Pedersöressä lomittajana toiminut Leif Ahlvik sanoo.

TEKSTI & KUVA
Malin Henricson

AHLVIK ON YKSI Pedersören lomituspalvelun noin 70 lomittajasta, jotka hoitavat eläimiä ja päivittäisiä töitä, kun maatilalliset pitävät lakisääteisiä lomapäiviään tai tarvitsevat muuten sijaispua. Tämä arvokas ja vastuullinen työ antaa maatilallisille mahdollisuuden hengähdystaukoon.

Pedersören yksikön lomittajat tekevät hyvää työtä – kun tuottajajh-

Just nu — Juuri nyt

Enkät – hur ska våra lekplatser utvecklas?

ETT AV MÅLEN i Pedersöres arbete enligt Unicefs modell Barnvänlig kommun, är att på sikt skapa en mötesplats utomhus för alla åldrar, i form av en större aktivitets- eller lekpark.

Vi har börjat med att kartlägga våra befintliga lekparkar vid skolor, daghem och i bostadsområden. Kartläggningen omfattar utrustningen på lekplatsen, lekredskapens skick och en preliminär bedömning huruvida lekparken kan utvecklas eller ska avvecklas.

Kartläggningens resultat finns i form av en karta som vi länkar till på kommunens webbplats. Du hittar kartan via sidan Boende & miljö och undersidorna Tekniska verket / Lek-

parker. När man klickar på ikonerna och zoomar in på kartan, ser man lekparkernas placering, utrustning och befolkningsunderlag i området.

Nu vill vi höra kommuninvånarnas åsikt via en enkät. Vad kännetecknar en bra lekpark? Vilka lekparkar borde utvecklas och vilka lekparkar kan vi avveckla? Du får gärna föreslå var kommunen kunde skapa en större aktivitetspark som betjänar hela kommunen.

Länk till enkäten finns på sidan "Lekparker" på kommunens webbplats och i en nyhetstext på sidan Pedersöre / Aktuellt. Vi stänger enkäten 31 augusti 2023. ■

Kysely – miten leikkipaikkojamme pitäisi kehittää?

PEDERSÖREN TAVOITTEISIIN UNICEFIN Lapsiystävällinen kunta -mallin mukaisessa kehitystyössä kuuluu luoda pitkällä tähtäyksellä tapaamispaikka kaikenikäisille suuremman aktiviteetti- tai leikkipuiston muodossa.

Olemme aloittaneet kartoittamalla olemassa olevia leikkipaikkoja koulujen ja päiväkotien pihoilla sekä asuinalueilla. Kartoitimme leikkipaikkojen varusteet ja leikkivälineiden kunnon ja arvioimme alustavasti, voidaanko leikkipaikkaa kehittää vai tuleeko se purkaa.

Kartoituksen tulokset löytyvät kartamuodossa kunnan verkkosivustolta. Kartta löytyy Asuminen & ympäristö

-sivun alisivuilta Tekninen virasto / Leikkipaikat. Klikkaamalla kuvakkeita ja zoomaamalla karttaa näet leikkipaikkojen sijainnin, varusteet ja alueen väestötiedot.

Nyt haluamme kysyä kuntalaisten mielipidettä. Millainen on hyvä leikkipaikka? Mitä leikkipaikkoja pitäisi kehittää ja mitkä voisi purkaa? Voit mielellään ehdottaa, minne kunta voisi rakentaa suuremman aktiviteettipuiston, joka palvelee koko kuntaa.

Linkki kyselyyn on kunnan verkkosivustolla kohdassa "Leikkipaikat" ja Pedersöre / Ajankohtaista -sivulla olevassa uutistekstissä. Kysely sulkeutuu 31. elokuuta 2023. ■

Anmäl intresse för kolonilotter

← Kommuninvånare har möjlighet att delta i en enkät om våra lekparkar.

← *Kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua leikkipaikkakyselyyn.*

DRÖMMER DU OM att odla egen sallad och potatis, ärtor, örter eller rödbetor – men saknar lämplig odlingsmark? Då kanske en kommunal odlingslott är lösningen. Tekniska verket kartlägger om kommuninvånarna är intresserade av att hyra odlingslotter på olika håll i kommunen, för en kortare eller längre tid.

Du anmäler ditt intresse genom att meddela det per mejl till adressen pedersore.kommun@pedersore.fi. Berätta var du skulle vilja ha en odlingslott, hur stort område du behöver och för hur länge, en säsong eller flera år. Märk mejlet "Kolonilott". Anmälningstiden pågår till 1 augusti 2023.

Om intresset är tillräckligt stort, utreder tekniska verket var det finns lämpliga platser och gör sedan upp regler för verksamheten.

Initiativet om odlingslotter kommer från en fullmäktigemotion med Helena Joskitt som första undertecknare. ■

Kiinnostaako viljelypalsta?

HAAVEILETKO OMIEN SALAATTIEN, perunoiden, herneiden, yrttien tai punajuurten kasvattamisesta, mutta sinulta puuttuu sopiva viljelysmaa? Ratkaisu voisi olla kunnan viljelypalsta. Tekninen virasto kartoittaa, ovatko kuntalaiset kiinnostuneita vuokraamaan viljelypalstoja eri puolilta kuntaa lyhyeksi tai pidemmäksi aikaa.

Voit ilmoittaa kiinnostuksestasi lähettämällä sähköpostia osoitteeseen pedersore.kommun@pedersore.fi. Kerro mistä haluaisit viljelypalstan, kuinka suuren alueen tarvitset ja kuinka pitkäksi aikaa, yhdeksi kaudeksi vai useammaksi vuodeksi. Laita sähköpostin otsikoksi "Viljelypalsta". Ilmoita kiinnostuksestasi 1. elokuuta 2023 mennessä.

Jos kiinnostus on riittävän suurta, tekninen virasto selvittää sopivien paikkojen sijainnit ja laatii toimintasäännöt.

Aloitteen viljelypalstoista on tehnyt Helena Joskitt. ■

EVENEMANGSKALENDER

Tapahumakalenteri

MER INFORMATION: www.pedersore.fi, Evenemang

LISÄTIETOJA: www.pedersore.fi, Tapahumat

Hopp och spring i gröngräset

7.6, 14.6, 21.6 KL. 18–19, BENNÄS.

Lekfulla pröva-på tillfällen fyllda med fysiska aktiviteter utomhus vid sportplanen i Bennäs (reservplats inomhus: Sportis) för 5–8-åringar. Lekar och hinderbanor av varierande slag ingår. Lämpliga kläder och vattenflaska med. Avgift: 10 €.

ANMÄLAN OCH INFO: <https://mi.pedersore.fi>

IK Falkens orienteringsskola

5.6, 12.6 OCH 20.6 KL. 18. FORSBY, SUNDBY, SISBACKA.

Alla är välkomna att delta, både ung och vuxen som vill prova på orientering. Du behöver endast gott humör och lämpliga kläder, kan vara bra med långbyxor när man rör sig i skogen. [www: ikfalken.fi](http://www.ikfalken.fi)

MOVE IT Aktivitetsdag för barn och unga – Lasten ja nuorten liikuntapäivä

10.6 KL. 10–15, BENNÄS / PÄNNÄINEN.

En dag fylld av rörelseglädje för barn och unga. Hela familjen är välkommen till Pedersöre idrottscentrum i Bennäs. Olika aktiviteter under ledning av förenings, klättring, benjitrampolin och hoppborgar.

Päivä täynnä liikkumisen iloa. Koko perhe on tervetullut Pännäisiin Pedersören urheilukeskukseen. Erilaisia aktiviteetteja, kiipeilyä, benjitrampoliini ja pompulinnoja.

[www: pedersore.fi](http://www.pedersore.fi)

Stickretreat – Neulontareitti

10.6, KL. 10–16, STINASHOLMA, PURMO. Stickdesignern Annika Konttaniemi, känd från böckerna Minun suomalaisneuleeni och Minun islantilaisneuleeni, berättar varifrån hon får sin inspiration

till sina modeller. I Karleby finns företaget Pynja som drivs av Lina Peräneva, hon tar oss med på sin "företagarresa" när hobbyn blev till jobb. Johanna Stolpe, The Knitting Barber, demonstrerar sina "stick-kablar" och berättar om sina stickresor till olika delar av världen. Allt detta medan du själv kan sticka och njuta av den fina miljön. Du har möjlighet att köpa garn, tillbehör och böcker. Lunch kan köpas vid Uffes Mat & Café. Avgift: 48 €.

Tule neulontareittiin luonnonkauniiseen Purmoon! Neulesuunnittelija Annika Konttaniemi, tunnettu Minun suomalaisneuleeni ja Minun islantilaisneuleeni -kirjoista kertoo mistä hän löytää inspiraatiota neulemalleihinsa. Kokkolalaisen Pynja-yrityksen omistaja Lina Peräneva vie meidät "yrittäjyysmatkalle" ja kertoo, miten harrastuksesta tuli työ. Johanna Stolpe, The Knitting Barber, esittelee "sil-mukkakaapeleitaan" ja kertoo neulontamatkoistaan eri puolille maailmaa. Kaikki tämä tapahtuu samalla, kun itse neulot ja nautit hienosta ympäristöstä. Voit ostaa lankoja, tarvikkeita ja kirjoja. Lounaan voi ostaa Uffes Mat & Café -ravintolasta.

Maksu: 48 €.

INFO OCH ANMÄLAN / ILMOITTAUTUMINEN: <https://mi.pedersore.fi>

Band camp

13–15.6 KL. 9.30–14.30, SURSIK.

Musik och uteaktiviteter för 7–11-åringar! Prova på instrument, spela olika låtar tillsammans och gör rytmlekar med Martin Nybacka och Patrik Ahlvik.

Avgift: 25 €.

ANMÄLAN: kulturbyran@pedersore.fi, senast 2.6. Mera info i sommarlovsprogrammet.

= ingår i Pedersöre 675-årsjubileumsprogram / kuuluu Pedersören 675-vuotisjuhlahjelmaan.

Sommartabata i Forsby

14.6–2.8 KL. 19–20, FORSBY.

Vi kör olika tabatamix och stretchar kroppen efteråt. Effektiv och svettig träning! Tabata är en rolig och högentensiv träningsform där korta och intensiva 20 sekunders muskel- och konditionsövningar varvas med 10 sekunder vila. Vi tränar utomhus på skolans allaktivitetsplan, utom vid ihållande regn då flyttar vi oss in i skolan. Kursen passar både damer och herrar. Ta med liggunderlag, gympaskor och vattenflaska! Avgift: 17 €. ANMÄLAN OCH INFO: <https://mi.pedersore.fi>

Sommartabata i Sundby

15.6–3.8, KL. 19–20, SUNDBY SAMLINGSBUS.

Samma koncept som ovan.

Sommarzumba

5.6–7.8 KL. 19.30–20.30, FORSBY DANSPAVILJONG.

Kom och känn zumbaglädjen i kroppen! Zumba är ett energiskt och roligt träningspass där vi kombinerar heta latinska rytmer som t.ex. salsa, cumbia och merengue med enkla danssteg som är lätta att följa. Fitnessbaserad koreografi. Ta med vattenflaska och inneskor. INFO OCH ANMÄLAN: <https://mi.pedersore.fi>

Löpkväll – Juoksukilpailut

IK FALKEN

15.6 KL. 18–21, BENNÄS / PÄNNÄINEN.

ANMÄLAN / ILMOITTAUTUMINEN:

www.kilpailukalenteri.fi, senast /

viimeistään 13.6.2023

www: ikfalken.fi

Fiskets natt – Kalastuksen yö

16–17.6 KL. 17–, KÅLLBY / KOLPPI.

Fisketävlingar och byaevenemang, regnbågsforellfisketävling, gäddfisketävlingen Nattböjjet och storlaxtävling. Loppisrace, ballongfotboll, båtrace mm. Fisketävlingarna startar fredag, loppisrace lördag förmiddag, ballongfotboll lördag eftermiddag. Lördagkväll program för hela familjen. Servering. Alla välkomna från när och fjärran.

Avgift: Deltagaravgifter i fisketävlingar. *Kalastuskilpailut: Kirjolohenkalastuskilpailu, hauenkalastuskilpailu Nattböjjet, suurohikilpailu. Kylätahtuma kaikenikäisille. Kirppis, ohjelmaa ja kahvitarjoilua. Maksu: Kalastuskilpailujen osallistujamaksut.* [www: https://www.instagram.com/kallby_edsevo_fiskargille/](https://www.instagram.com/kallby_edsevo_fiskargille/)

Dans & pubkväll – Tanssit ja pubi-ilta

17.6 KL. 19–02, FORSBY PÅ TOPPEN.

Dans till Tomas Fantz & JDD, i puben Popcity. Avgift: 20 € / under 30 år gratis.

Maksu: 20 € / alle 30 v. vapaa pääsy. [www: https://www.facebook.com/forsbyatoppen](https://www.facebook.com/forsbyatoppen)

Ekorrstigsfinalen, ÖIDM i orientering för juniorer – Oravanpolun finaali, junioreiden piirimestaruuskisat

20.6 KL. 18, SISBACKA, PURMO.

[www: https://ikfalken.fi/](https://ikfalken.fi/)

Barnläger vid Storsand

20–22.6, LÄGEROMRÅDET KLIPPAN I MUNSALA.

Ungdomsbyråns traditionella sommarläger för 8–12-åringar, program med pussel, bollspel och simning. Avgift: 50 €. Mera info i sommarlovsprogrammet.

Midsommardans – Juhannustanssit

24.6 KL. 20–1.30, KLACKEN, LILLBY.

Artister / Artistit: Högtryck & Dansdax. Musik i puben. *Musiikkia pubissa.* [www: https://www.klacken.fi/](https://www.klacken.fi/)

Simskola i Purmo

26.6–7.8 NARS, ÖVERPURMO.

Barn födda tidigare än 2016 är välkomna. Anmälan fr.o.m. 5.6.2023 via Folkhälsans kurssystem. Avgift: 20 €/deltagare, max 50 € om fler än två syskon deltar. **INFO & ANMÄLAN:** folkhalsan.fi/purmo.

Masjävlar

AV MARIA BLOM, I REGI AV KRISTIAN SNELLMAN.

PREMIÄR FREDAG 30.6, ÅLIDEN, PURMO. Pedersöre Teater kan sommaren 2023 presentera "Masjävlar" som sin 25:e produktion!

Tre systrar träffas igen för att fira deras fars 70-årsdag. Tre systrar som har växt upp tillsammans, men nu växt ifrån varandra. Tre systrar med olika liv. Måste man älska sin familj? Nej, men man gör det ändå.

Maria Bloms Masjävlar är en komedi, det är en tragedi, det är drama, men mest av allt är det en pjäs om människan. Vi har valt att behålla namnet Masjävlar, trots att vår pjäs utspelar sig i Österbotten. Dalarna eller Österbotten – mentaliteten är ganska likadan. Avgift: 25 € / vuxen, 15 € / barn 4–12 år, under 4 år gratis (i vuxen famn). [www: https://www.pedersoreteater.fi](https://www.pedersoreteater.fi)

Klacken Party 2023

1.7 KL. 20–02, LILLBY.

Klacken Party är ett av Österbottens största ungdomsevenemang. *Klackenparty on yksi Pohjanmaan suurimmista nuorisotapahtumista.*

Artister / Artistit: Sofie Svensson & Dom Där, John de Sohn, Petri Nygård, Bengtas Ballin, Albatraoz & Little Sis Nora.

Förköpsbiljett / *Ennakkolippu:* 34 € (t.o.m / viim. 26.6), normalpris / *normaalihinta:* 39 €.

FACEBOOK: LillbyKlacken

Uttertrail – Saukkotrail

1.7 KL. 7–, LAPPFORS, PEDERSÖRE VILDMARKSCENTER / PEDERSÖREN ERÄKESKUS. Terränglopp längs natursköna Utterleden i Pedersöre.

Maastajuoksukilpailu luonnonkaunista Saukonreittiä pitkin Pedersöressä.

Rutter / *Reitit:* 52 km, 23 km, 12 km. Klasser / *Sarjat:* H, D/N, H40, D/N40, utan tid / *ilman ajanottoa.*

Avgift / *Maksu:* 20/30 €.

[www: https://uttertrail.ikfalken.fi/](https://uttertrail.ikfalken.fi/)

Lappforsdagen – Kyläpäivä Lappforsissa

1.7 KL.10–16, LAPPFORS

Traditionella Lappforsdagen vid Signegården i Lappfors. Musik och program, samt försäljning av köttsoffa, kaffeservering med hembakt. Snabblotteri. Plats för eget loppisbord eller annan försäljning på gårdsplanen. Lekar för barnen, aktuell utställning, med mera!

Lappforsin perinteinen kyläpäivä Signegårdenissa Lappforsissa. Musiikkia ja ohjelmaa sekä lihakeiton myyntiä, kahvitarjoilu ja kotitekoisia leivonnaisia. Pika-arpaajaiset. Tilaa omalle kirpputoripöydälle tai muulle myynnille pihalla. Lapsille pelejä, ajankohdainen näyttely ja paljon muuta!

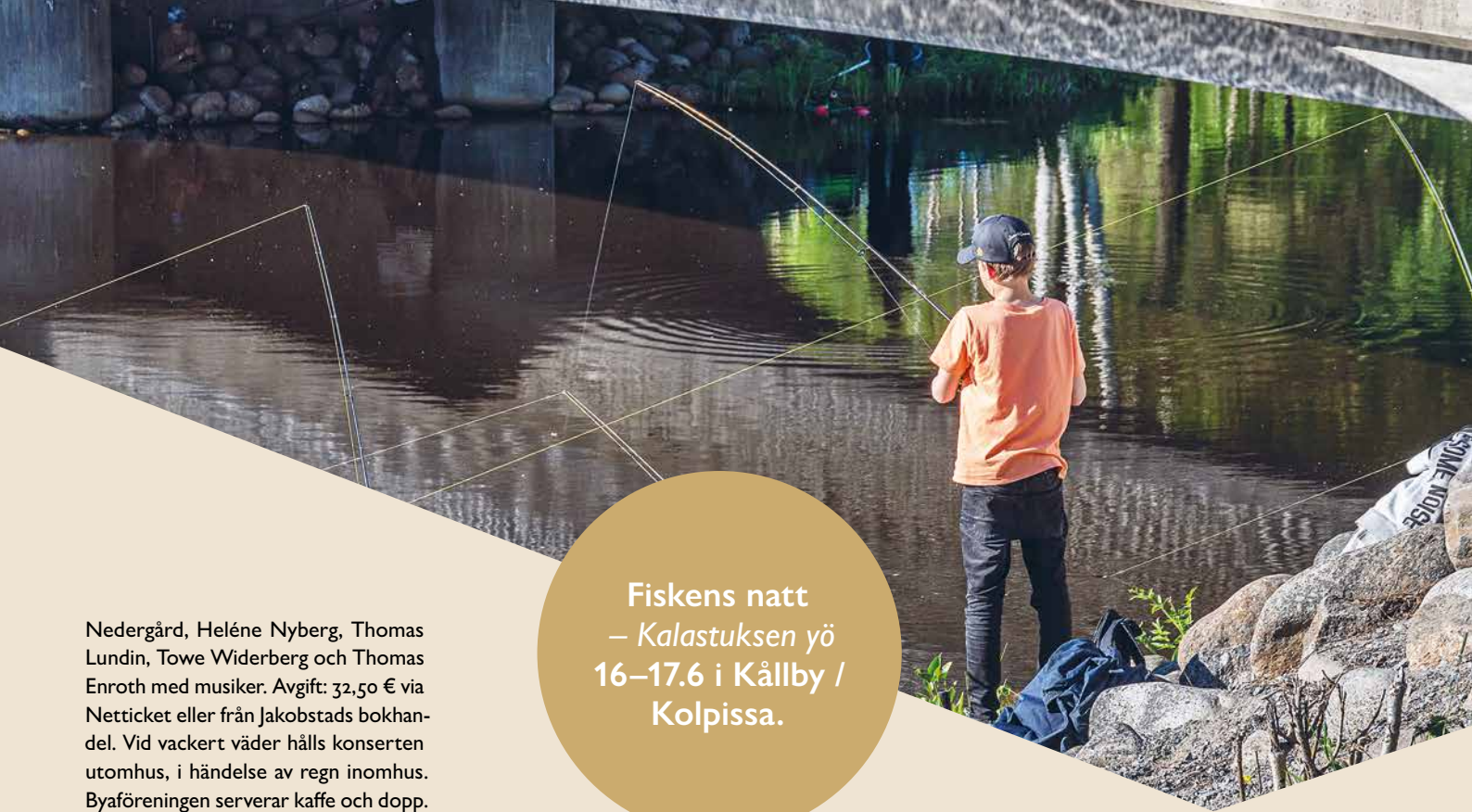
[www: http://www.lappfors.fi](http://www.lappfors.fi)

FACEBOOK: Signegården i Lappfors

En sommarkväll i folkparken

2.7 KL. 18, LEPLAX SAMLINGSHUS.

En helkväll med folkkära nordiska artister: Eddie Oliva, Philip Järvenpää, Sarah

Fiskens natt – Kalastuksen yö 16–17.6 i Källby / Kolpissa.

Nedergård, Heléne Nyberg, Thomas Lundin, Towe Widerberg och Thomas Enroth med musiker. Avgift: 32,50 € via Netticket eller från Jakobstads bokhandel. Vid vackert väder hålls konserten utomhus, i händelse av regn inomhus. Byaföreningen serverar kaffe och dopp. FACEBOOK: En sommarkväll i folkparken.

Simskolor i Pedersöre

3–28.7, VILTTORPET.

17–28.7, KÄLLBY SIMSTRAND.

17–28.7, PLASSEN.

Avgift: 40 € per barn + 10 €/per syskon, bussavgift ingår.

INFO OCH ANMÄLAN: www.folkhalsan.fi/pedersore.

FACEBOOK: Simskola i Pedersöre.

Simskolor i Esse

3.7–15.7, NASA I YTTERESSE.

17.7–29.7, NASA I YTTERESSE.

17.7–29.7, HEIMSTRANDEN I LAPPFORS.

Avgift: 10 € / 15 €.

INFO OCH ANMÄLAN: www.folkhalsan.fi/esse.

Sommarträning i AW med Ida Kuoppala

6.7, 13.7, 20.7, 27.7 KL. 17–18, BENNÄS. Sommarträning för dig, junior 12–15 år, som inte vill ha ishockeypaus under sommaren. Ida Kuoppala är hemma från sina studier i USA och kommer att hålla träningar för alla intresserade i nejen. Hon hälsar: vi fokuserar mest på individuella färdigheter, så som skridskoåkning och klubbteknik. Målvakter är välkomna för skotträning, men troligtvis ingen specifik målvaktsträning. Avgift: 10 €.

INFO OCH ANMÄLAN: <http://mi.pedersore.fi>.

Esse vattenfestival

10–16.7, ÖVERESSE.

En vecka fullspäckad med program för hela familjen: flytetygstävling, grillfest, motorparad m.m.

Viikonmittainen tapahtuma täynnä kaitenlaista mukavaa ohjelmaa koko perheelle. Muun muassa vesikulkuneuvokilpailu, grillijuhla, moottoriparaati jne.

www: <http://www.ouf.multi.fi>

FACEBOOK: Överesse ungdomsförening.

Barnens sommarteater – Findus flyttar ut

13.7 KL. 15 (FÖRESTÄLLNING 1), KL. 17 (FÖRESTÄLLNING 2), ESSEGÅRDEN.

Den roliga och musikaliska pjäsen "Findus flyttar ut" berättar om de goda vännerna Pettson och Findus. Det är ett mycket barnvänligt och trevligt evenemang som riktar sig till hela familjen. Varje morgon vaknar Pettson klockan fyra av att Findus hoppar i sängen. Kanske är det bäst att Findus flyttar. Till sammans inreder de det gamla dasset. Men så när Findus ska gå och lägga sig blir han lite orolig för räven...

Servering efter föreställningen. Barnens Estrad i samarbete med: Överesse UF. OBS! Förköp via butik.estrads.fi: 14 € / pers. Gruppbilj. 5 pers: 57,50 €. 0–1-åringar gratis. Endast förköp så alla ryms och ser bra!

www: <https://www.estrads.fi/barnens-estrads/aktuellt/findus-flyttar-ut/>

Distriktstävling i friidrott – Yleisurheilun piirikilpailut

13.7 KL. 18–21, CENTRALIDROTTSPLAN, BENNÄS / KESKUSKENTTÄ, PÄNNÄINEN.

ANMÄLAN / ILMOITTAUTUMINEN: www.kilpailukalenteri.fi, senast / viimeistään 11.7.2023.

www: <https://ikfalken.fi/>

Sommarsamling på Fagerbacka fäbodställe / Kesätapahtuma Fagerbackan karjamajapaikalla

27.7 KL. 19–, FAGERBACKA, PURMO.

Kort program med servering och arbetsdemonstrationer. Inget inträde.

Lyhyt ohjelmaa ja työnäytöksiä. Vapaa pääsy.

Knattefinalen och DM

IK FALKEN

29–30.7 KL. 11–20, CENTRALIDROTTSPLAN, BENNÄS / KESKUSKENTTÄ, PÄNNÄINEN.

Knattefinal för 9–13 år och DM för 14–15 år.

9–13-vuotiaiden Nappulafinaali, piirimestaruuskisat 14–15-vuotiaille.

www: <https://ikfalken.fi/>.

↑ Fiskets natt ordnas i Källby 16–17.6. Foto: Jonas Thomén.

↑ Kalastuksen yö järjestetään Kolpissa 16–17.6. Kuva: Jonas Thomén.

Folkdräktens dag
– Kansallispuvun päivä
5.8 i Esse
/ Ähtävässä.

☘ Folkdräktens dag – Kansallispuvun päivä

5.8 KL. 13–, FORNSTUGAN, ÖVERESSE /
ÄHTÄVÄN KOTISEUTUMUSEO.

Vi firar folkdräktens dag med ett mång-
sidigt program för alla.
Kansallispuvun päivää juhliitaan monipuoli-
sellisella ohjelmalla.

ARR./JÄRJ.: Överesse marthaförening,
Esse hembygdssällskap och Byrådet i
Överesse. Mera info på föreningarnas
Facebooksidor.

Dans & pubkväll – Tanssit & pubi-ilta

5.8. KL.19–02, FORSBY PÅ TOPPEN.
Dans med Guns Rosor, 10-årsjubileum.
I puben: Engström plays covers.
Avgift / Maksu: 20 € / under 30 år gra-
tis / alle 30 v. vapaa pääsy.
www: <https://www.facebook.com/forsbypatoppen>

☘ Byafest i Bennäs

9.8 LOFFENS, BENNÄS.
www: <https://www.facebook.com/bennasbyaradrif/>

Säsongsavslutning

12.8. KL. 20–1.30, KLACKEN, LILLBY.
Sommarens höjdpunkt, dans till toner-
na av Fernandoz och Carisma.
Engström plays covers i puben.
www: <http://www.klacken.fi>

Pickup pulling

17.8 KL. 17–22, FORSBY.
www: <http://www.forsbytractorpulling.fi>
ARR./JÄRJ.: Forsby På Toppen.

Andakt på Signedagen – Hartaustilaisuus

23.8 KL. 18–19, SIGNEGÅRDEN, LAPP-
FORS.

Över-Nederlappfors byråd bjuder in
till Signegårdens andaktstillfälle för att
fira Signedagen. Psalmsång, andakt och
samvaro i Signegården tillsammans med
Pedersöre församling.

Virsilaulua, hartaus ja seurustelua Signe-
gårdenissa yhdessä Över-Nederlappfors
kyläyhdistyksen ja Pedersören seurakun-
nan kanssa.

FACEBOOK: Signegården i Lappfors

UTELIV Äventyrsvandringen – Seikkailuvaellus

2.9, LAPPFORS, PEDERSÖRE
VILDMARKSCENTER / PEDERSÖREN
ERÄKESKUS

I år tar Österbottens friluftsfestival en
ny form. Delta i en 20 km äventyrs-
vandring och testa dina friluftskunskaper
och lär dig något nytt under roliga
former. Delta som lag, umgås och kom
med och upptäck en ny sida av Uteliv.
Tänä vuonna Uteliv-Pohjanmaan ulkoilma-
festivaalin tilalla testataan uutta konsep-
tia: Uteliv – Seikkailuvaellus. Osallistu 20
kilometrin seikkailuvaellukselle ja testaa
ulkoilutaitojasi ja opi jotain uutta haus-
kalla tavalla. Osallistu joukkueena, seu-
rustele ja tutustu Saukonreittiin.
www: uteliv.fi

☘ Tidsresa för stora och små & skördemarknad

16.9, ÅLIDENS HEMBYGDSMUSEUM,
PURMO.
ARR: Purmo hembygdssällskap.
www: <https://www.facebook.com/alidenshembygdsgard>

Sju sjöars motionslopp – Seitsemän järven juoksu

24.9 KL. 9–14, LAPPFORS, PEDERSÖRE
VILDMARKSCENTER / PEDERSÖREN
ERÄKESKUS.

Motionsloppet Sju sjöar ordnas i Lapp-
fors och längs delar av Utterleden.
Flera sträckor och klasser att välja på.
Seitsemän järven juoksu järjestetään Lapp-
forsissa, osaa reittiä kulkee Saukonreit-
tiä pitkin. Valittavana on useita reittejä
ja luokkia.

www: ikfalken.fi

☘ Jubileumskonsert – Juhlakonsertti Pedersöre 675

30.9, KL. 18, ANDERSSÉNSALEN,
ANDERSSÉN-SALISSA, BENNÄS /
PÄNNÄINEN.

Medverkande / Osallistujat: Elin Kackur,
Désirée Saarela-Portin, Frank Berger,
Heidi Storbacka, Johan Engström, Ma-
rianna Maans, Alva Wik med flera / ja
muut. Kapellmästare / Orkesterin johta-
jat: Mikael Svarvar & Dennis Rönngård.
Kaffeservering efter konserten. *Kahvi-*
tarjoilu konsertin jälkeen.

FÖRÄNDRINGAR I PROGRAMMET
kan förekomma. För aktuell infor-
mation se arrangörens hemsida eller
www.pedersore.fi, Evenemang.

OHJELMAAN SAATTA TULLA muu-
toksia. Pysy ajan tasalla seuraamal-
la järjestäjän verkkosivuja tai www.pedersore.fi, Tapahtumat.

Sandsund skola står klar om ett år

VID SIDAN AV Axåkers skola pågår ett annat stort byggprojekt i kommunen, det första skedet av Sandsund skola. Byggstarten skedde i januari och enligt tidtabellen ska skolan stå klar om ett år, i maj 2024.

Den nya skolan tas i bruk i augusti när läsåret 2024–2025 startar.

Skolan kommer precis som Axåkers skola att byggas under väderskydd, för att minimera risken för fuktskador under byggprocessen.

I det första skedet av skolbygget ingår förskola, klassrum, kök, matsal, lärarrum, bibliotek och gymnastiksal. Också uteområdet och trafikarrangemangen kommer att förnyas på skolområdet. Under byggtiden finns en ny anslutning från Bennäsvägen in till skolområdet. Den nya vägen är avsedd för trafiken till och från det inhägnade byggområdet.

Kostnaden för skede 1 beräknas till drygt 8,1 miljoner euro. Den nya skolan byggs intill den nuvarande skolan, på det område som tidigare var en gräsplan.

B.I. Klemets är huvudentreprenör. ■

Sandsund skola valmis- tuu vuoden kuluttua

AXÅKERS SKOLAN LISÄKSI kunnassa on käynnissä toinen suuri rakennushanke, Sandsund skolan ensimmäinen vaihe. Rakentaminen alkoi tammikuussa, ja aikataulun mukaan koulu valmistuu vuoden kuluttua toukokuussa 2024.

Uusi koulu otetaan käyttöön elokuussa lukuvuoden 2024–2025 käynnistyessä.

Koulu rakennetaan Axåkers skolan tavoin sääsuojan alla kosteusvaurioriskin vähentämiseksi rakennusprosessin aikana.

Koulun ensimmäiseen rakennusvaiheeseen sisältyvät esikoulu, luokkahuoneet, keittiö, ruokasali, opettajainhuone, kirjasto ja liikuntasali. Myös koulun ulkoalueet ja liikennejärjestelyt uudistetaan. Rakentamisen aikana käytössä on uusi liittymä Pännäistentieltä koulualueelle. Uusi tie on tarkoitettu rakennusalueelle kulkevalle liikenteelle.

Vaiheen 1 kustannukset ovat runsaat 8,1 miljoonaa euroa. Uusi koulu rakennetaan nykyisen koulun viereen alueelle, joka oli aiemmin nurmikenttä.

Pääuraakoitsija on B.I. Klemets. ■

Elva nya tomter är tillgängliga i Lepplax

UTBUDET AV BOSTADSTOMTER i Lepplax växer. Kommunen har öppnat upp elva nya tomter på bostadsområdet i Lepplax.

Kommunalteknik i form av vatten- och avloppsledning och gata har byggts ut under vintern. Lillhagavägen har förlängts med ca 300 meter. Dessutom har Finnevägen grundförbättrats på en sträcka av cirka 100 meter. De nyöppnade tomterna är runt 2 000 kvadratmeter eller större.

– Vi hoppas att tomterna på området lockar. Det har varit lugnare på tomtfronten en tid, säger tekniska direktören Yvonne Liljedahl-Lund.

Kommunen byggde i fjol en ny lekpark längs Lövholmsvägen. Den betjänar hela bostadsområdets leksgna barn och vuxna.

Man kan bekanta sig med kommunens utbud av lediga tomter på webbsidan Boende & miljö / Tomter. Där finns också aktuell information om tomtpriiser, och ett elektroniskt formulär för tomtansökan. Mer information om bostadstomter ger Lillemor Björkvik, tel. 06-7850 326, lillemor.bjorkvik@pedersore.fi. ■

11 uutta tonttia saatavilla Lepplaksissa

ASUNTONTTIEN TARJONTA LEPLAKSISSA kasvaa. Kunta on asettanut tarjolle 11 uutta tonttia Lepplaksin asuinalueella.

Talvella on rakennettu kunnallistekniikkaa, kuten vesi- ja viemäriputket sekä katu. Lillhakantietä on pidennetty noin 300 metriä. Lisäksi Finentietä on perusparannettu noin 100 metrin matkalta. Uudet tontit ovat kooltaan noin 2 000 neliometriä tai suurempia.

– Toivomme, että alueen tontit houkuttelevat ihmisiä. Tonttirintamalla on ollut hetken hiljaisempaa, tekninen johtaja Yvonne Liljedahl-Lund sanoo.

Kunta rakensi viime vuonna uuden leikkipaikan Lövholmintielle. Se palvelee koko asuinalueen leikkimielisiä lapsia ja aikuisia.

Vapaisiin tontteihin voi tutustua kunnan verkkosivustolla kohdassa Asuminen & ympäristö / Tontit. Siellä on myös ajankohtaista tietoa tonttihinnoista ja sähköinen tonttihakemuslomake. Lisätietoja asuntontteista antaa Lillemor Björkvik, puh. 06-7850 326, lillemor.bjorkvik@pedersore.fi. ■

Pedersöre 675 år – hur då?

Pedersöre firar 675-årsjubileum i år, varför då?

Pedersöre har antagligen existerat som ett organiserat samhälle längre än så, men det första officiella dokumentet som nämner Pedersöre är daterat till 13 februari 1348 – och det är orsaken till kommunens firande.

TEXT & BILD
Malin Henricson

DOKUMENTET HANDLAR OM handelsfrihet för invånarna i socknarna Pedersöre, Närpes och Korsholm – de gavs rätt att sälja och köpa livsmedel till och av varandra. Det nämns smör, råg och dylika "ätande vahrör" som det heter på 1300-talssvenska.

Magnus Eriksson var kung på den tiden, men brevet är undertecknat å hans vägnar av biskop Hemming i Åbo och fogden i österlandet, Gereke Skytte.

Enligt historiken "Ett vrångt och svårt folk. Korsholm under 650 år", utfärdades samtidigt ett annat brev som slog fast att man skulle följa svensk lag när det gäller rätten till fiskevatten. Det innebar att den som ägde och brukade stranden hade också rätt till vattnet.

Vad vet man om förhållandena i Pedersöre och övriga österbottniska socknar på den tiden? Inte mycket, säger professor emeritus Nils-Erik Villstrand, som är en av de största experterna på den österbottniska historien.

– Det var svenskt och kristet. Jag brukar halvt på skämt säga att Pedersöre sträckte sig från Pensala i söder till Ishavet i norr. Det var frågan om den nordligaste socknen på den tiden, säger Villstrand.

Enligt ovan nämnda Korsholmshistorik, var de österbottniska socknarna en bygd som genomgick en pågående kolonisering. Inflyttning skedde dels från Sverige i väster och dels från de finska trakterna i sydvästra Finland och Satakunda (Villstrand: Helgonet Sankt Olav och Österbotten, s. 5). Äganderätten till råvaror var oklar och nybyggarna hade svårt att klara sin försörjning. Hälften av dagens landyta stod under vatten och bara en tjugonde-

del av dagens odlingsmark var möjlig att ta i bruk. Det innebär att österbottningarna hade svårt att skaffa foder åt sin boskap på vintern. Där emot verkar den österbottniska kusten inte ha drabbats av digerdöden, som fr o m 1300-talet härjade i Europa. (Karlsson, Svenolof: Ett vrångt och svårt folk. Korsholm under 650 år, s. 27–29.)

Enligt Villstrand gav de österbottniska strandängarna bra bete för boskapen, men spannmål var en bristvara. Nybyggarna var omvärldsberoende, det vill säga, man var tvungen att köpa in till exempel spannmål från andra områden. Handelsresorna gick i västerled till Mälardalen.

– Det var viktigt att man hade med sig något att sälja. Man sålde framför allt fisk, sältran och smör, säger Villstrand.

Även om mycket av Pedersöres historiska start är hölj i dunkel, bestämde sig kommunen för att utlysa 2023 till ett jubileumsår, för att uppmärksamma kommunens långa anor.

Jubileumsåret startade med ett högtidligare fullmäktigemöte den 13 februari, och fortsatte med att kora en jubileumsbakelse (Läs mer på sidan 24.).

Fler program planeras under året. Den 10 juni blir det en familje- och aktivitetsdag på Sursikbacken, och senare i höst ordnas en jubileums-konsert med Pedersöres många musikaliska förmågor i Anderssensalen.

Firandet avslutas med kommundirektörens självständighetsmottagning för kommunens sjätteklassare i december.

Vi uppdaterar programmet på webbsidan www.pedersore.fi/sv/pedersore675/. ■

Det historiska dokumentet från 1348

Historiallinen asia-kirja vuodelta 1348

"WIJ MAGNUS, med Guds nådom konung Sverigis, Nories och Schonis, konungom allom namnom at wij thenna brefvom allom, som boo i Nerpis sochn, Mustasaari sochn och Pedersöre sochn, gifvom och unnom af våra särdeles nåd, at the måga låfliga, utan var mans genmäle och hindran, sällia och kiöpa hvar androm sin emellan alla ätande vahrör, såsom råg, smör och annat slijkt, som the skola till sina kost hafva, förbindandes hårdeligen uti vår namn, at ingen dierfvés them eller någon there qwällia eller hindra i themsamma styckom på thenna vårom vägnar, och thenna brevet så främia, om han vill vara nådder och hel:n miste och våra hårda konungahämnd få.

Skrifvit i Kumä åhret efter Gudz börd mccccx octavo, odensdagen näst före sancti Sigfridi dag och under vårom dom insigle, närvarande hederlikan fader Hemming af Åbo och Gerecho Skytte, vårom fougte i Österlanden."

← Jubileumsåret inleddes med ett högtidligare kommunfullmäktigemöte den 13 februari, 675 år efter att det officiella dokumentet är daterat.

← Juhlavuosi alkoi juhlallisemmalla valtuustokokouksella 13. helmikuuta

↓ Jubileumsåret har en egen logo, gjord av Johanna Öst Häggblom.

↓ Juhlavuoden logon on tehnyt graafikko Johanna Öst Häggblom.

Pedersöre 675 vuotta

TEKSTI & KUVA
Malin Henricson

Miksi Pedersöre viettää 675-vuotisjuhliiaan tänä vuonna? Pedersöre on oletettavasti ollut olemassa organisoituna yhdyksuntana kauemmin, mutta ensimmäinen virallinen asiakirja, jossa Pedersöre mainitaan, on päivätty 13. helmikuuta 1348. Siinä on siis syy kunnan juhlinnalle.

ASIAKIRJA KOSKEE PEDERSÖREN, Närpiön ja Mustasaaren pitäjien asukkaiden kauppavapautta. Heille annettiin oikeus myydä ja ostaa elintarvikkeita. Asiakirjassa mainitaan voi, ruis ja vastaavat syötävät tuotteet.

Magnus Eriksson oli tuohon aikaan kuningas, mutta kirjeen on allekirjoittanut hänen puolestaan Turun piispa Hemming ja Itämaan vouti Gereke Skytte.

”Ett vrångt och svårt folk. Korsholm under 650 år” -historiikin mukaan samaan aikaan laadittiin toinen kirje, jossa määrättiin, että kalavesioikeuksiin sovelletaan Ruotsin lakia. Tämä tarkoitti sitä, että rannan omistajalla ja käyttäjällä oli myös oikeus veteen.

Mitä tiedetään Pedersören ja muiden pohjanmaalaisen pitäjien olosuhteista tuolta ajalta? Ei paljoa, emeritusprofessori Nils-Erik Villstrand sanoo. Hän on yksi merkittävimmistä Pohjanmaan historian asiantuntijoista.

– Se oli ruotsinkielinen ja kristitty. Tapaan puoliiksi leikilläni sanoa, että Pe-

dersöre ulottui Pensalasta etelässä Jäämerelle pohjoisessa. Kyseessä oli pohjoisin pitäjä siihen aikaan, Villstrand sanoo.

Edellä mainitun Mustasaaren historiikin mukaan pohjanmaalaiset pitäjät olivat seutua, jota asutettiin jatkuvasti. Muuttoliike tuli osittain lännestä Ruotsista ja osittain suomenkielisiltä seuduilta Lounais-Suomesta ja Satakunnasta (Villstrand: Helgonet Sankt Olav och Österbotten, s. 5). Raaka-ainneiden omistusoikeus oli epäselvä ja uudisasukkaiden oli vaikea huolehtia elannostaan. Puolet nykyisestä maapinta-alasta oli veden alla, ja vain kahdeskymmenesosa nykyisestä pelto- maasta oli mahdollista ottaa käyttöön. Se tarkoitti, että pohjanmaalaisilla oli vaikeuksia hankkia rehua karjalleen tavella. Pohjanmaan rannikko vaikuttaa kuitenkin välttyneen mustalta surmalta, joka riehui Euroopassa 1300-luvulta lähtien. (Karlsson, Svenolof: Ett vrångt och svårt folk. Korsholm under 650 år, s. 27–29.)

Villstrandin mukaan pohjanmaalaiset rannanomistajat antoivat karjalleen hyviä laituria, mutta viljasta oli pulaa. Uudisasukkaat olivat riippuvaisia ympäröivästä maailmasta eli esimerkiksi viljaa oli ostettava muilta alueilta. Kaupamatkat suuntautuivat länteen Mälarin alueelle.

– Mukana oli tärkeää olla jotain myytävää. Ihmiset myivät ennen kaikkea kalaa, hylkeenrasvaa ja voita, Villstrand sanoo.

Vaikka Pedersören historian alku on pitkälti hämärän peitossa, kunta päätti julistaa vuoden 2023 juhluvuodeksi kunnan pitkien perinteiden muistamiseksi.

Juhlavuosi alkoi juhlallisemmalla valtuustokokouksella 13. helmikuuta ja jatkui juhlaivoksen valinnalla (Lue lisää sivulta 25.).

Lisää ohjelmaa on luvassa vuoden mittaan. 10. kesäkuuta vietetään perheiden aktiviteettipäivää Sursikinmäellä ja myöhemmin syksyllä järjestetään Anderssén-salissa juhlakonsertti, jossa esiintyvät Pedersören monet musikaaliset lahjakkuudet.

Juhlavuosi päättyy joulukuussa kunnanjohtajan itsenäisyysvastaanottoon kunnan kuudesluokkalaisille.

Päivitämme ohjelmaa, joka löytyy sivulta <https://www.pedersore.fi/fi-pedersore675/>. ■

Här är Pedersöres jubileumsbakelse

Vi utlyste en tävling för att få hjälp att ta fram en bakelse till Pedersöres 675-årsjubileum. Vi fick in hela 15 bidrag. Tack alla som engagerade sig! Bland sex finalbidrag valde juryn att kora Ulrika Tupelis recept ”Blåbärscheesecake med vitchoklad och citron” till vinnare. Receptet passar en springform med en diameter på 23 cm. Varsågod att testa!

Blåbärscheesecake med vitchoklad och citron

BOTTEN:

200 gram biscoffkex
75 gram smör

Smält smöret och krossa kexen, blanda ihop. Tryck ut i formen och låt stelna i kyl i 30 min.

VITCHOKLADCHEESECAKE:

200 gram vitchoklad
3 dl vispgrädde
100 gram philadelphiaost
1,5 msk florsocker

Smält chokladen över vattenbad, låt svalna. Vispa grädden lätt med florsocker och Philadelphia, blanda i den avsvalnade chokladen. Klicka ut smeten på kexbotten. Ställ i kyl minst 1,5 h.

BLÅBÄRSCHSESECAKE:

4 gelatinblad
3 dl blåbär
2 dl grädde
4 tsk vaniljsocker
6 msk florsocker
100 gram philadelphiaost
6 msk blåbärssaft

Lägg gelatinet i kallt vatten så det mjuknar. Tina blåbären. Värm 6 msk blåbärssaft i kastrull, ta av plattan och smält ner gelatinbladen. Låt svalna. Vispa grädden, philadelphiaosten, florsockret och vaniljsockret lätt tillsammans, blanda i blåbären och gelatinblandningen. Klicka ut i formen ovanpå vitchokladblandningen. In i kyl i minst 2 h.

BLÅBÄR-CITRONSPEGEL

4 gelatinblad
0,75 dl vatten
pressad saft ur en hel citron
1,5 dl blåbärssaft

Lägg gelatinbladen i kallt vatten.

Koka upp vatten, saften och citronsaften, ta av plattan och smält ner gelatinbladen. Låt svalna helt innan man försiktigt brer ut med en sked på cheesecaken. Låt stelna i kyl minst 3 h, helst över natten.

Under tiden: Smält lite vitchoklad och spritsa ut siffor till toppen, låt stelna i kyl på en plastbit.

Garnera med lite biscoff smulor och de chokladspritsade sifforna 675.

GLUTENFRI VERSION

Använd glutenfria digestivekex i botten och t.ex. Pandas vitchoklad som är glutenfri i lagret med vitchokladcheesecake.

LAKTOSFRI VERSION

Använd laktosfri grädde och philadelphiaost samt laktosfritt smör.

Vegansk vitchoklad är rätt dyr, så man kan göra ett lager vaniljcheesecake i stället för vitchokladechesecake.

Använd vegansk choklad, sockermassa eller t ex Brunbergs laktosfria mjölkchoklad till sifforna 675.

FÖRSLAG TILL VANILJCHEESECAKE

4 dl grädde
3 gelatinblad (6 msk vatten)
2 vaniljstänger
1 dl florsocker
4 msk vaniljsocker
150 gram philadelphiaost

Lägg gelatinbladet i kallt vatten några minuter. Krama ur och smält i kastrull med 6 msk vatten, låt svalna en aning.

Vispa grädden lätt med philadelphiaost, florsocker, vaniljsocker och vaniljstängan. Blanda i det smälta gelatinet, håll upp i formen. Låt stelna i kyl 1,5 h. ■

Tässä on Pedersören juhlaleivos

Käynnistimme kilpailun Pedersören 675-vuotisjuhlaleivoksen kehittämiseksi. Ehdotuksia tuli yhteensä 15. Kiitos kaikille osallistujille! Tuomaristo valitsi kuuden finalistin joukosta voittajaksi Ulrika Tupelin reseptin ”Mustikkajuustokakku valkosuklaalla ja sitruunalla”. Resepti sopii irtopohjavuokaan, jonka halkaisija on 23 cm. Kokeilkaa itse!

Mustikkajuustokakku valkosuklaalla ja sitruunalla

POHJA:

200 g biscoff-keksejä
75 g voita

Sulata voi ja murskaa keksit, sekoita yhteen. Painele seos vuokaan ja anna jähmettyä jääkaapissa 30 minuuttia.

VALKOSUKLAAJUUSTOKAKKU:

200 g valkosuklaata
3 dl vispikermaa
100 g Philadelphia-juustoa
1,5 rkl tomusokeria

Sulata suklaa vesihauteessa, anna jäähtyä. Vatkaa kermaan kevyesti tomusokeri ja Philadelphia-juusto, sekoita joukkoon jäähtynyt suklaa. Levitä seos keksipohjan päälle. Laita jääkaappiin vähintään 1,5 tunniksi.

MUSTIKKAJUUSTOKAKKU:

4 liivatelehteä
3 dl mustikoita
2 dl kermaa
4 tl vaniljasokeria
6 rkl tomusokeria
100 g Philadelphia-juustoa
6 rkl mustikkamehua

Laita liivatelehdet kylmään veteen pehmenemään. Sulata mustikat. Lämmitä 6 rkl mustikkamehua kattilassa, ota kattila levyttä ja sulata liivatelehdet mehun joukkoon. Anna jäähtyä. Vatkaa kerma, Philadelphia-juusto, tomusokeri ja vaniljasokeri kevyesti sekaisin, sekoita joukkoon mustikat ja liivatelehdet. Levitä vuokaan valkosuklaaseoksen päälle. Laita jääkaappiin vähintään 2 tunniksi.

MUSTIKKA-SITRUUNAKILILE

4 liivatelehteä
0,75 dl vettä
yhden kokonaisen sitruunan puristet-
tu mehu
1,5 dl mustikkamehua

Laita liivatelehdet kylmään veteen. Kiehauta vesi, mehu ja sitruunamehu, ota kattila levyltä ja sulata liivatelehdet. Anna jäähtyä kokonaan, ennen kuin levität kiilteen varovasti lusikalla juustokakun päälle. Anna jähmettyä jääkaapissa vähintään 3 tuntia, mieluiten yön yli.

Sillä välin: Sulata hieman valkosuklaata ja pursota numeroita kakun koristeeksi. Anna jähmettyä jääkaapissa muovipalan päällä. Koristele biscoff-keksien muruilla ja suklaasta pursotetuilla numeroilla 675.

GLUTEENITON VERSIO

Käytä pohjaan gluteenittomia digesti-
vekeksiä ja esim. Pandan gluteeniton-
ta valkosuklaata valkosuklaajuustokak-
kukerrokseen.

LAKTOOSITON VERSIO

Käytä laktoositonta kermaa ja Philadel-
phia-juustoa sekä laktoositonta voita.

Vegaaninen valkosuklaa on melko
kallista, joten valkosuklaajuustokakun
sijaan voi tehdä vaniljajuustokakun.

Käytä vegaanista suklaata, sokeri-
massaa tai esim. Brunbergin laktoosi-
tonta maitosuklaata numeroihin 675.

EHDOTUS VANILJAJUUSTOKAKUKSI

4 dl kermaa
3 liivatelehteä (6 rkl vettä)
2 vaniljatankoa
1 dl tomosokeria
4 rkl vaniljasokeria
150 g Philadelphia-juustoa

Laita liivatelehdet kylmään veteen
muutamaksi minuutiksi. Purista vesi
pois ja sulata kattilassa, jossa on 6 rkl
vettä. Anna jäähtyä hieman. Vatkaa ker-
maan kevyesti Philadelphia-juusto, to-
mosokeri, vaniljasokeri ja vaniljatangot.

Sekoita joukkoon sulatetut liivate-
lehdet, kaada vuokaan. Anna jähmettyä
jääkaapissa 1,5 tuntia. ■

↑ Receptävlingens
vinnare Ulrika
Tupeli förknippar
bakverket med
Pedersöres fina
natur, våra bärrika
skogar och den
blå-vita jubi-
leumslogon. Foto:
Malin Henricson.

↑ Reseptikilpailun
voittaja Ulrika
Tupeli kertoo, että
leivonnainen liittyy
Pedersören
kauniiseen luontoon,
marjaisiin metsiin
ja juhluvuoden
sinivalkoiseen
logoon. Kuva: Malin
Henricson.

En duo med koll på hus, vägar och broar

Tekniska avdelningens två nya medarbetare Mikael Klemets och Johannes Kackur spelar en central roll när kommunen planerar och verkställer nybyggen, renoverar fastigheter och förbättrar vägar och broar i kommunen.

TEXT & FOTO
Malin Henricson

BÅDA BÖRJAR SÅ småningom vara varma i kläderna i sina roller i kommunens tjänst.

Mikael Klemets jobbar som projektingenjör med fokus på fastigheter, vägar och broar. Han sitter en hel del vid datorn och planerar bro- och vägförbättringar, gör upphandlingsdokument och söker statsbidrag. Han övervakar också sina projekt när det praktiska arbetet kommer i gång. Näsibackabron i Sundby, förlängningen av cykelvägen längs Lo-

devägen i Sandsund, rivningen av Zorrokioksen i Sandsund och en grundförbättring av Kockvägen i Forsby är exempel på projekt som har gått via Klemets arbetsbord.

– Det är mycket pappersarbete. Men efter studierna jobbade jag sju år för Westwood och planerade trappor, så jag är van. Det här är ett omväxlande arbete eftersom jag också får vara ute på fältet och övervaka, säger Klemets.

Från och med våren ägnar han

← Mikael Klemets och Johannes Kackur håller koll på mindre och större byggprojekt i kommunen, då det gäller vägar, broar och fastigheter.

← Mikael Klemets ja Johannes Kackur valvovat pienempiä ja suurempia teiden, siltojen ja kiinteistöjen rakennushankkeita kunnassa.

halva arbetstiden åt fastighetsunderhåll. Han har tagit över uppgiften att gå igenom kommunens alla fastigheter och kontrollera renoveringsbehovet. Det är en kontroll som utförs årligen under perioden oktober–januari. Åtgärderna prioriteras och sedan avgör budgetmedlen vad som blir av.

– Jag snickrar inte själv utan fotograferar brister, prioriterar och gör en arbetslista åt snickarna, säger Klemets.

Han hade inte tänkt sig en framtid som kommunanställd, men blev uppmanad att söka jobbet efter att ha utfört två broreparationer i Ytteresse på uppdrag av kommunen.

– Jag trivs bra, det är ett intressant jobb, säger han.

Planerings- och byggherreingenjören Johannes Kackur lägger å sin sida sin arbetstid på att planera byggprojekt och övervaka pågående byggprojekt.

– Jag gör nästan dagligen besök på byggplatser, som till exempel Sursik skolkök. Och så följer jag med att stora projekt, som Sandsund skola, går framåt som de ska, säger Kackur.

Han jobbade tidigare med byggnads-, konstruktions- och arkitektplanering för Ingenjörbyrå Kronqvist. Han tycker att han lär sig nya saker varje dag – det kommunala fungerar på ett annat sätt än den privata sektorn. Han har gjort en förplanering för Kallans nya verksamhetslokal i Bennäs, och planerar också renoveringen av Östensö skola, för dagvårdens och MI:s behov.

– När det gäller planeringen så måste vi överväga vad vi köper in och vad vi hinner göra själva. Kallan kommer vi att köpa in en helhetsplanering för, där blir det min uppgift att följa med från beställarens sida.

Han har sällan kontakt med kommuninvånarna i sitt jobb, men kontakten till entreprenörer och planerare är desto tätare.

– Samarbetet fungerar bra. Det finns många kunniga och erfarna entreprenörer i regionen, säger Kackur. ■

Kaksikko valvoo kiinteistö-, tie- ja siltahankkeita

Teknisen osaston kaksi uutta työntekijää Mikael Klemets ja Johannes Kackur ovat keskeisessä roolissa, kun kunta suunnittelee ja toteuttaa uudisrakennuksia, kunnostaa kiinteistöjä sekä parantaa teitä ja siltoja.

TEKSTI & KUVA

Malin Henricson

MOLEMMAT ALKAVAT VÄHITELLEN olla tottuneita rooleihinsa kunnan palveluksessa.

Mikael Klemets työskentelee projekti-insinöörinä ja keskittyy kiinteistöihin, teihin ja siltoihin. Hän istuu paljon tietokoneen ääressä ja suunnittelee silta- ja tieparannuksia, laatii hankinta-asiakirjoja ja hakee valtionavustuksia. Hän valvoo myös projektejaan, kun käytännön työ alkaa. Näsibackan silta Sundbyssä, pyörätien jatkaminen

vuotta Westwoodilla ja suunnittelin portaita, joten olen tottunut. Tämä on vaihtelevaa työtä, koska saan olla myös ulkona kentällä ja valvoa töitä, Klemets sanoo.

Keväästä alkaen hän käyttää puolet työajasta kiinteistöjen kunnossapitoon. Hän on ottanut tehtäväksi käydä läpi kunnan kaikki kiinteistöt ja tarkistaa korjaustarpeet. Tarkistus tehdään vuosittain lokakuun ja tammikuun välisenä aikana. Toimenpiteitä priorisoidaan ja budjettivarat ratkaisevat, mitä toteutetaan.

– En korjaa mitään itse vaan valokuvataan puutteet, priorisoin ja teen työllistän korjaajille, Klemets sanoo.

Hän ei ollut ajatellut tulevaisuutta kunnan työntekijänä, mutta häntä kehoitettiin hakemaan työtä sen jälkeen, kun hän oli toteuttanut kaksi siltakorjausta Ala-Ähtävällä kunnan toimeksiannosta.

– Viihdyn hyvin, työ on mielenkiintoinen, hän sanoo.

Suunnittelu- ja rakennuttajainsinööri Johannes Kackur puolestaan käyttää työaikansa rakennushankkeiden suunnitteluun ja käynnissä olevien rakennushankkeiden valvontaan.

– Käyn lähes päivittäin rakennuspaikoilla, kuten Sursikin koulukeittiössä. Ja seuraan suuria hankkeita, kuten Sandsund skolaa, että ne etenevät kuten pitää, Kackur sanoo.

Hän työskenteli aiemmin rakennus-, rakenne- ja arkkitehtisuunnittelu parissa Insinööritoimisto Kronqvistilla. Hän oppii uusia asioita joka päivä. Kunta toimii eri tavalla kuin yksityinen sektori. Hän on tehnyt esisuunnitelman Kallanin uudesta toimitilasta Pännäisissä ja suunnittelee myös Östensö skolan saneerausta päivähoiton ja kansalaisopiston tarpeisiin.

– Suunnittelun osalta meidän on harkittava, mitä ostamme ja mitä ehdimme tehdä itse. Kallanille tulemme ostamaan kokonaissuunnittelun, jossa olen mukana ostajan edustajana.

Hän on harvoin yhteydessä kuntalaisiin, mutta yhteydenpito urakoitsijoihin ja suunnittelijoihin on sitäkin tiiviimpää.

– Yhteistyö toimii hyvin. Alueella on paljon osaavia ja kokeneita urakoitsijoita, Kackur sanoo. ■

— Käyn lähes päivittäin rakennuspaikoilla, kuten Sursikin koulukeittiössä. Ja seuraan suuria hankkeita, kuten Sandsund skolaa, että ne etenevät kuten pitää

JOHANNES KACKUR

Lodentien varrella Sandsundissa, Zorro-kioskin purkaminen Sandsundissa ja Kockintien perusparannus Forsbyssä ovat esimerkkejä Klemetsin työpöydän kautta kulkevista projekteista.

– Paperityötä on paljon. Opiskelijien jälkeen työskentelin seitsemän

Hos oss hittar du hem

PÅ WWW.PEDERSOREBOSTADER.FI hittar du uppgifter om våra lediga hyresbostäder. Vi har hyresbostäder i alla kommundelar och hyr även ut färdigt möblerade lägenheter för en längre eller kortare tid i Vallbo-husen i Edsevö. Skicka gärna in din bostadsansökan direkt via vår hemsida.

Fastighetssekreterare Anne Törnqvist, tel. 785 0153.

Meidän kanssamme löydät kodin

VERKKOSIVUILTAMME WWW.PEDERSOREBOSTADER.FI löydät tietoa vapaista vuokra-asunnoistamme. Meillä on vuokra-asuntoja kaikissa kunnanosissa ja tarjoamme myös valmiiksi kalustettuja huoneistoja Vallbo-taloissa Edsevössä pidemmäksi tai lyhyemmäksi ajaksi. Voit lähettää asuntohakemuksesi suoraan kotisivujemme kautta.

Kiinteistösihteeri Anne Törnqvist, puh. 785 0153.

Kommunen erbjuder motionsrådgivning för alla

Under fjolåret blev Pedersöres bildningspersonal inspirerade till en mer rörelserik vardag via projektet Ett strå starkare. Det här året riktas fokus på kommuninvånarna, som bland annat erbjuds motionsrådgivning.

TEXT

Jennifer Storränk

FOTO

Dennis Rönngård

PEDERSÖRE KOMMUN FICK ÅR 2022 statsunderstöd för att utveckla en motions- och idrottsinriktad livsstil. Understödet möjliggjorde projektet "Ett strå starkare" och motionsrådgivaren Jennifer Storränk blev anställd.

Ett strå starkare är ett treårigt projekt med olika fokusområden och målgrupper varje år. Målet med projektet är att öka välmåendet och uppmuntra till en vardag i rörelse.

Under det första projektåret har målgruppen varit bildningspersonalen i kommunen. Varje enhet har haft en egen motionskoordinator som tillsammans med motionsrådgivaren har planerat och verkställt motionsinriktade aktiviteter. Det har bland

annat ordnats interna motionskampanjer, aktiviteter och ledna pass som personalen haft möjlighet att delta i. Motionskoordinatorerna har fått fortbildning i hur de kan inspirera både vuxna och barn till en aktivare vardag genom korta rörelsestunder under dagen.

Till det andra projektåret planeras bland annat motionskampanjer, och alla kommuninvånare har möjlighet att komma på motionsrådgivning. Motionsrådgivningen är en avgiftsfri tjänst där du får individuell stöd och hjälp med att komma i gång med motionen. Kommunen erbjuder motionsrådgivning för alla åldrar: ungdomar, vuxna och äldre. Alla som

rör på sig för lite och behöver tips och stöd kan kontakta motionsrådgivningen.

Vi diskuterar och kartlägger kost-, sömn- och motionsvanor och lägger sedan tillsammans upp en individuell plan på hur du kan öka ditt välmående.

Vid motionsrådgivningen får man hjälp att hitta en lämplig motionsform, och information om motionsmöjligheter- och platser som finns i närheten. Vid motionsrådgivningen får du också hjälp att bedöma den egna konditionen.

Det är möjligt att komma och göra gångtest, muskelkonditionstester och rörlighetstester.

Utgångspunkten är kundens egna intressen och möjligheter och därför kan processen se lite olika ut. Man kan träffa motionsrådgivaren en gång och bara diskutera eller träffas regelbundet under upp till ett år.

Jag hoppas att man vågar kontakta mig! Man binder inte upp sig till något och eftersom det är gratis förlorar man inget på att ringa och diskutera.

Mina kontaktuppgifter är: 040-35 110 80 eller jennifer.storränk@pedersore.fi. ■

← Hittills har projektets fokus legat på att inspirera kommunanställda att bli mer aktiva i vardagen. Nu breddas målgruppen till alla kommuninvånare.

← *Hankkeen tavoitteena on tähän mennessä ollut innostaa kunnan työntekijöitä olemaan aktiivisempia arjessa. Nyt kohderyhmä laajenee kaikkiin kuntalaisiin.*

Kunta tarjoaa liikuntaneuvontaa kaikille

TEKSTI

Jennifer Storränk

KUVA

Dennis Rönngård

Viime vuonna Piirun verran vahvempi hanke innosti Pedersören sivistystoimen henkilöstöä liikkumaan enemmän arjessa. Tänä vuonna kohteena ovat kuntalaiset, joille tarjotaan muun muassa liikuntaneuvontaa.

PEDERSÖREN KUNTA SAI vuonna 2022 valtionavustusta liikunnallisen ja urheilullisen elämäntavan kehittämistä varten. Avustus mahdollisti ”Piirun verran vahvempi” hankkeen ja liikuntaneuvoja Jennifer Storränkin palkkaamisen.

Piirun verran vahvempi on kolmi-vuotinen hanke, jonka painopistealueet ja kohderyhmät vaihtuvat joka vuosi. Hankkeen tavoitteena on lisätä hyvinvointia ja kannustaa liikunnalliseen arkeen.

Ensimmäisenä hankevuonna kohderyhmä oli kunnan sivistystoimen henkilöstö. Jokaisella yksiköllä on ollut oma liikuntakoordinaattori, joka on yhdessä liikuntaneuvojan kanssa suunnitellut ja toteuttanut liikunnallisia aktiviteetteja. Henkilöstölle on järjestetty muun muassa sisäisiä liikuntakampanjoita, aktiviteetteja ja ohjattuja tunteja, joihin he ovat voineet osallistua. Liikuntakoordinaattorit ovat saaneet täydennyskoulutusta siitä, miten he voivat innostaa sekä aikuisia että lapsia olemaan aktiivisempia arjessa lyhyiden liikuntahetkien avulla.

Toiselle hankevuodelle on suunnitella muun muassa liikuntakampanjoita ja kaikilla kuntalaisilla on mahdollisuus tulla liikuntaneuvontaan. Liikuntaneuvonta on maksuton palvelu, jossa saat yksilöllistä tukea ja apua liikunnan aloittamiseen. Kunta tarjoaa liikuntaneuvontaa kaikenikäisille: nuorille, aikuisille ja iäkkäille. Liikuntaneuvontaan voivat ottaa yhteyttä kaikki, jotka liikkuvat liian vähän ja tarvitsevat vinkkejä ja tukea.

Keskustelemme ja kartoitamme ruoka-, nukkumis- ja liikuntatapoja, ja laadimme sitten yhdessä yksilöllisen suunnitelman, miten voit lisätä hyvinvointiasi.

Liikuntaneuvonnassa saa apua sopivan liikuntamuodon löytämiseen sekä tietoa lähistöllä olevista liikuntamahdollisuuksista ja -paikoista. Liikuntaneuvonta antaa myös apua oman kunnan arviointiin.

Voit tehdä kävelytestin, lihaskunto-testejä ja liikkuvuustestejä.

Lähtökohtana ovat asiakkaan omat kiinnostuksen kohteet ja mahdollisuudet, minkä vuoksi prosessit voivat olla erilaisia. Liikuntaneuvojan voi tavata kerran ja vain keskustella hänen kanssaan tai häntä voi tavata säännöllisesti vuoden ajan.

Toivon, että uskallat ottaa minuun yhteyttä! Neuvonta ei sido mihinkään ja koska se on ilmaista, et menetä mitään, jos soitat ja keskustelet kanssani.

Yhteystietoni ovat: 040-35 110 80 tai jennifer.storränk@pedersöre.fi. ■

— Jag hoppas att man vågar kontakta mig! Man binder inte upp sig till något och eftersom det är gratis förlorar man inget på att ringa och diskutera.

JENNIFER STORRÄNK

← Kommunens motionsrådgivare Jennifer Storränk kan erbjuda gångtest, muskelkonditionstester och rörlighetstester

← *Kunnan liikuntaneuvoja Jennifer Storränk tarjoaa kävelytestin, lihaskuntotestejä ja liikkuvuustestejä.*

— *Toivon, että uskallat ottaa minuun yhteyttä! Neuvonta ei sido mihinkään ja koska se on ilmaista, et menetä mitään, jos soitat ja keskustelet kanssani.*

JENNIFER STORRÄNK

”Move it” uppmuntrar till rörelseglädje

Lördagen den 10 juni blir det full rulle och en massa aktiviteter vid Centralidrottsplanen och i Sportis i Bennäs. Idrottsbyrån ordnar aktivitetsdagen ”Move it” med målsättningen att skapa så mycket rörelseglädje som möjligt.

BESÖKARNA KAN TESTA hoppborgar i olika storlekar, sumobrottning och bumper balls, som innebär att man klär in sig i stora plastbollar. Aktiviteterna är utspridda över hela centralidrottsplanen och dessutom är också klätterväggen och stora salen i Sportis i användning.

Lokala föreningar har bjudits in för att berätta om sin verksamhet och det är möjligt att testa olika idrottsformer.

– Det blir klättring, 4H visar upp kaninhoppning och så kan man själv testa att hoppa med kähäst, nämner idrottssekreteraren Pontus Backlund som exempel.

Åtminstone IK Falken, Pedersöre FF, Esse IK, Aikido Dojo Kokoro och IFK Lepplax ordnar program.

Skejtparken Grubbo och multigolfbanan på området är öppna som vanligt.

Det är fritt inträde och alla aktiviteter är gratis. Det är bara serveringen som kostar – och där utlovas bland annat hotdog för den som blir hungrig.

Evenemanget är en del av kommunens 675-årsjubileumsprogram och riktar sig till hela familjen.

– Det passar barn och unga i alla åldrar, det finns något för alla, säger Backlund.

Om vädret är dåligt flyttar aktiviteterna in i LKI Arena. ■

MOVE IT pågår kl. 10–15 lördagen den 10 juni.

↑ Pontus Backlund, Jennifer Storränk och Andreas Forsman från idrottsbyrån välkomnar barn och unga till Move it för att uppleva rörelseglädje och testa nya saker.

↑ Pontus Backlund, Jennifer Storränk ja Andreas Forsman liikuntatoimistosta toivottavat lapset ja nuoret tervetulleiksi Move it tapahtumaan kokemaan liikkumisen iloa ja kokeilemaan uusia asioita.

”Move it” kannustaa lapsia liikkumaan

Lauantaina 10. kesäkuuta Pännäisten keskus kentällä ja Sportiksella on luvassa paljon aktiviteetteja. Liikuntatoimisto järjestää ”Move it” -aktiviteettipäivän, jonka tavoitteena on luoda mahdollisimman paljon liikkumisen iloa.

KÄVIJÄT VOIVAT KOKEILLA erikokoisia pomppulinnoja, sumopainia ja bumper balls törmäilypalloja, jotka ovat suuria puettavia muovipalloja. Aktiviteetteja järjestetään eri puolilla keskus kenttää. Lisäksi Sportiksen kiipeilyseinä ja suuri sali ovat käytössä.

Paikalliset seurat on kutsuttu mukaan kertomaan toiminnastaan. Tapahtumassa on mahdollisuus kokeilla erilaisia liikuntamuotoja.

– Luvassa on kiipeilyä, 4H esittelee kanihyppyjä ja itse voi kokeilla keppihevoseilla hyppäämistä, liikuntasihteeri Pontus Backlund mainitsee esimerkkejä.

Ainakin IK Falken, Pedersöre FF, Esse IK, Aikido Dojo Kokoro ja IFK Lepplax järjestävät ohjelmaa.

Skeittipuisto Grubbo ja multigolfrauta ovat avoinna tavalliseen tapaan.

Sisäänkäynti ja kaikki aktiviteetit ovat ilmaisia. Vain tarjoilut maksavat – nälkäi-

sille on tarjolla muun muassa hot dogeja.

Tapahtuma on osa kunnan 675-vuotisjuhlaohjelmaa ja suunnattu koko perheelle.

– Tapahtuma sopii kaikenikäisille lapsille, jokaiselle on jotakin, Backlund sanoo.

Jos sää on huono, tapahtuma siirtyy LKI-areenalle. ■

MOVE IT järjestetään klo 10–15 lauantaina 10. kesäkuuta.

Äventyrsvandring i stället för Uteliv

De tre senaste åren har friluftsfestivalen Uteliv arrangerats vid Pedersöre vildmarkscenter i Lappfors. I höst tar festivalen en paus och i stället testas ett nytt koncept: Uteliv – Äventyrsvandringen.

ÄVENTYRSVANDRINGEN GÅR LÅNGS Uterleden och sträckan är 20 km. Man deltar i lag på tre–sex personer. Man vandrar med sitt lag och får längs rutten ta del av lekfulla och roliga utmaningar med friluftstema. Vandringen avslutas med varm mat och transport tillbaka till vildmarkscentret. Under dagen samlar lagen poäng och det lag som har mest poäng vinner ära, bevärmelse och ett fint pris.

Lokala naturföretagare och föreningar håller i programmet, tillsammans med Kulturhuset Ax. Du behöver inga förkunskaper för att delta. Mera information om deltagaravgift och anmälningsförfarande hittar du på www.uteliv.fi. Vi har ett begränsat antal platser, så anmäl dig i tid.

Miss inte Uteliv – Äventyrsvandringen! ■

Seikkailuvaellus Utelivin sijaan

Kolmena viime vuotena on järjestetty Uteliv-ulkoilmafestivaali Pedersören eräkeskuksella Lappforsissa. Tänä syksynä festivaali on tauolla ja sen tilalla testataan uutta konseptia: Uteliv – Seikkailuvaellus.

SEIKKAILUVAELLUS KULKEE Saukonreittiä pitkin, ja sen pituus on 20 km. Vaellukselle osallistutaan 3–6 hengen joukkueissa. Joukkue vaeltaa yhdessä ja osallistuu reitin varrella leikkisiin ja hauskoihin ulkoiluaiheisiin haasteisiin. Vaelluksen päätteeksi on tarjolla lämmintä ruokaa ja kuljetus takaisin eräkeskukselle. Joukkueet keräävät päivän aikana pisteitä, ja eniten pisteitä kerännyt joukkue saa

mainetta, kunniaa ja hienon palkinnon.

Paikalliset luontoyrittäjät ja yhdistykset järjestävät ohjelman yhdessä Kulttuuritalo Axin kanssa. Osallistuminen ei edellytä pohjatietoja. Lisätietoja osallistumismaksusta ja ilmoittautumisesta on osoitteessa www.uteliv.fi. Paikkoja on rajoitetusti, joten ilmoittautu ajoissa.

Älä jää paitsi Seikkailuvaellukset! ■

Sommarlov!

UNDER SOMMAREN ORDNAS en rad aktiviteter för barn och unga. Sommarlovsprogrammet delas ut till alla barn i åk 1–9 i slutet av terminen (v. 21). Du hittar även programmet på www.pedersore.fi/lovprogram eller i Pedersöreappen. ■

Kesäloma!

KESÄLLÄ JÄRJESTETÄÄN PALJON aktiviteetteja lapsille ja nuorille. Kesälomaohjelma jaetaan kaikille luokkien 1–9 lapsille lukukauden lopussa (viikolla 21). Ohjelma on myös osoitteessa www.pedersore.fi/lomaohjelma ja Pedersöresovelluksessa. ■

Utterleden 2.0 – säg din åsikt

I ÅR ÄR det tio år sedan Utterleden invigdes. Antalet besökare har överträffat alla förväntningar och många rastplatser längs leden är omtyckta utflyktsmål. För att ytterligare utveckla och stärka Utterleden så har kultur- och fritidsnämnden tagit initiativ till ett utvecklingsprojekt; Utterleden 2.0.

Som ett första steg i planeringen vill vi nu höra Pedersörebarnas åsikt. Vad tycker du skulle göra Utterleden ännu bättre? Har du synpunkter på nya serviceformer eller utvecklingsidéer som skulle stärka leden som besöksmål?

Med Pedersörebarnas hjälp vill vi göra Utterleden ännu bättre. Du hittar vår enkät på adressen www.pedersore.fi/enkater (Beslut & politik / Delta och påverka / Enkäter). Bland alla som besvarar enkäten lottar vi ut ett presentkort till Restaurang Ax (värde 60 €). ■

Saukonreitti 2.0 – kerro mielipiteesi

TÄNÄ VUONNA TULEE kuluneeksi kymmenen vuotta Saukonreitin valmistamisesta. Kävijöiden määrä on ylittänyt kaikki odotukset, ja monet reitin varrella olevat taukopaikat ovat suosittuja retkikohteita. Saukonreitin kehittämistä varten kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on käynnistänyt Saukonreitti 2.0 -kehityshankkeen.

Suunnittelun ensimmäisessä vaiheessa haluamme kuulla pedersöreläisten mielipiteitä. Miten Saukonreitistä voisi tehdä vielä paremman? Onko sinulla mielipiteitä uusista palvelumuodoista tai kehitysideoista, jotka vahvistaisivat reitin asemaa käyntikohteena?

Haluamme tehdä pedersöreläisten avulla Saukonreitistä entistä paremman. Kysely on osoitteessa www.pedersore.fi/kyselyt (Päätökset & politiikka / Osallistu ja vaikuta / Kyselyt). Arvomme kaikkien kyselyyn vastanneiden kesken lahjakortin Ravintola Axiin (arvo 60 €). ■

← Barnen ska få experimentera och undersöka olika material ur naturen med mikroskop och undervattenskikare.

← Lapset saavat tutkia erilaisia luonnosta saatavia materiaaleja mikroskoopilla ja vesikiikareilla.

Grillkåta blir lärmiljö vid Purmo skola

Purmo förskola bygger upp sin egna laborativa forskningstation där barnen i förskolan ska få experimentera och undersöka olika material ur naturen med mikroskop, undervattenskikare och andra spännande hjälpmedel. Forskningsstationens bas blir den nya grillkåtan som kommunen bygger vid Purmo skola.

TEXT & FOTO
Malin Henricson

GRILLKÅTAN BLIR EN lärmiljö som gynnar utomhuspedagogiken, berättar förskolans föreståndare Maria Enell.

– Det handlar om att få prova sig fram, ”learning by doing”. Vi siktar också på att ha odlingslådor och en

kompost för att följa naturens kretslopp och ta upp saker som hållbar utveckling, säger Enell.

Barnen ska använda Ipadplattor för att fotografera, och använda trådlösa mikroskopäg, som kan kopplas till paddorna, för att undersöka material i förstoring. På det sättet utvecklar de också sina digitala färdigheter.

Grillkåtan blir 15–17 kvadratmeter stor och kommer väl till pass som ett extra utrymme, i och med att förskolan nästa höst har 22 elever. Inne i grillkåtan ska det finnas bänkar längs väggen och en eldstad i mitten.

Grillkåtan placeras i skogsdungen söder om förskolan.

Målsättningen är att grillkåtan ska vara klar i början på hösten. Förarbetet tar tid – träd ska huggas bort, grunden grävas och alla byggrelaterade tillstånd klarna.

Också skolan ska ha möjlighet att använda grillkåtan för sin verksamhet. ■

— Det handlar om att få prova sig fram, ”learning by doing”. Vi siktar också på att ha odlingslådor och en kompost för att följa naturens kretslopp och ta upp saker som hållbar utveckling.

MARIA ENELL

Grillikodasta tulee oppimisympäristö Purmon koululla

Purmon esikoulu rakentaa oman laboratoriomaisen tutkimusaseman, jossa esikoululaiset saavat tutkia erilaisia luonnosta saatavia materiaaleja mikroskoopilla, vesikiikareilla ja muilla jännittäville apuvälineillä. Tutkimusasemana toimii uusi grillikota, jonka kunta rakentaa Purmon koululle.

TEKSTI & KUVA
Malin Henricson

GRILLIKODASTA TULEE OPPIMISYMPÄRISTÖ, joka edistää ulkopedagogiikkaa, esikoulun johtaja Maria Enell kertoo.

– Kyse on tekemällä oppimisesta, ”learning by doing”. Pyrimme myös saamaan viljelylaatikoita ja kompostin,

jotta voimme seurata luonnon kiertoa ja käsitellä kestävä kehityksen kaltaisia aiheita, Enell sanoo.

Lapset käyttävät Ipad-tabletteja kuvaamiseen ja langattomia mikroskoopipimunia, jotka voidaan liittää tabletteihin, jonka jälkeen materiaaleja voi tutkia suurennettuina. Näin lapset kehittävät myös digitaitojaan.

Grillikodasta tulee 15–17 neliömetrin kokoinen ja se sopii hyvin lisätalaksi, koska esikoulussa on ensi syksynä 22 oppilasta. Grillikodan sisällä on penkkejä seinien vieressä ja keskellä tulisija.

Grillikota sijoitetaan metsikköön esikoulun eteläpuolelle.

Tavoitteena on, että grillikota valmistuu syksyn alkuun mennessä. Valmistelut vievät aikaa – puut on kaadettava, perustus kaivettava ja kaikki rakentamiseen liittyvät luvat hankittava.

Myös koulu voi käyttää grillikotaa toiminnassaan. ■

Populärt på biblioteket Lukijoiden kirjastosuosikit

PEDERSÖREBorna är flitiga läsare. För tillfället är finlandssvenska och österbottenska böcker populärast. Deckare och kvinnliga författare ligger i topp.

PEDERSÖRElaiset ovat ahkeria lukijoita. Tällä hetkellä suosituimpia ovat suomenruotsalaiset ja pohjalaiset teokset. Kärjessä ovat dekkarit ja naiskirjailijat.

Mest utlånade titlar hittills under året 2023:

Eniten lainatut nimikkeet tähän mennessä vuonna 2023:

SVENSK SKÖNLITTERATUR FÖR VUXNA:

AIKUISTEN RUOTSINKIELISET KAUNOKIRJAT:

- THORUP TORILL: *Föraktad (Inga Svartdal-serien)*
LUNDBERG, ULLA-LENA: *Lyser och lågar*
LIKSON, ROSA: *Älven*
KJELLSDOTTER, NILLA: *Flickan i Stenparken*
STEN, VIVECA: *Botgöraren*
LÄCKBERG, CAMILLA: *Gökungen*
KJELLSDOTTER, NILLA: *I rättvisans blod*
TURTSCHANINOFF, MARIA: *Arvejord*
MARKLUND, LIZA: *Kallmyren*
KJELLSDOTTER, NILLA: *Himmelsgården*
ÅMAN, ANNIKA: *Lumpänglar*

FAKTLITTERATUR PÅ SVENSKA FÖR VUXNA:

AIKUISTEN RUOTSINKIELISET TIETOKIRJAT:

- HOLMGÅRD, SANDRA: *Då vi bara hade nu*
KARLSSON, GÖSTA: *Från tonårssoldat till krigsveteran*
HJULFORS, JOHANNA: *Giv mig styrka*
KANKKONEN, PETER: *Hästprästen*
EKWALL PATRICK: *En dag dog Hannah, alla andra dagar levde hon*
NEUMANN, LINKA: *Vildmarkströjor*
MUMINDALENS STICKBOK
STRANDÉN-BACKA, SOFIE: *Minnesvärt: Viitt å breitt från Esse*

SKÖNLITTERATUR PÅ SVENSKA FÖR BARN:

LASTEN RUOTSINKIELISET KAUNOKIRJAT:

- FRANTZ, EVA: *Hallonbacken*
STRÖMBERG, ELLEN: *Vi ska ju bara cykla förbi*
BRINCK, CAMILLA: *Kärlekens vind*
JANOUGH, KATERINA: *Ingrid och Ivar*
BROSS, HELENA: *Låshunden*

Plock ur biblioteksstatistiken för år 2022

Poimintoja vuoden 2022 kirjastotilastosta

BIBLIOTEKSBEÖK / KIRJASTOKÄYNTEJÄ	75 597
LÄNTAGARE / LAINAAJIA	3 026
ÖPPETIMMAR / AUKIOLOTUNNIT (H)	10 858
TOTALUTLÅNING / LAINAUS YHTEENSÄ	138 437
E-BÖCKER / E-KIRJAT	4 908
UTLÅNING AV BÖCKER /	
KIRJOJEN ULDSLAINAUS	121 788
SKÖNLITTERATUR VUXNA /	
AIKUISTEN KAUNOKIRJALLISUUS	21 434

FAKTABÖCKER FÖR BARN PÅ SVENSKA:

LASTEN RUOTSINKIELISET TIETOKIRJAT:

- MINECRAFT-BÖCKER
KEARNEY, KIRSTEN: *Bygg egna spel*
HISTORIEN OM *Titanic*

FINSK SKÖNLITTERATUR FÖR VUXNA:

AIKUISTEN SUOMENKIELISET KAUNOKIRJAT:

- TURTSCHANINOFF, MARIA: *Suomaa*
UTRIO, KAARI: *Pirita*
ANTELL, ANN-CHRISTIN: *Puvillatehtaan varjossa*
VALKAMA, JOHANNA: *Kuningatarlaiva*
KINNUNEN, TOM: *Pimeät kuut*

FAKTLITTERATUR PÅ FINSKA FÖR VUXNA:

AIKUISTEN SUOMENKIELISET TIETOKIRJAT

- LAPPALAINEN, TARJA: *"Ottakaa ryssiltä aseet"*
OJANPERÄ, MERJA: *Lasten neuleitä*
HOIMELA, LEENI: *Urban knit*
NEUMANN, LINKA: *Norjalaisia villaneuleitä*
KOSTET, JENNA: *Neulottu Kalevala*

SKÖNLITTERATUR FÖR BARN PÅ FINSKA:

LASTEN SUOMENKIELISET KAUNOKIRJAT:

- TISELL, ANNELI: *Mitä Bobbon laukusta löytyy?*
BERGSTRÖM, GUNILLA: *Mikko Mallikas punoo juonia*
TISELL, ANNELI: *Dadda ja ystävät*
LINDMAN, MERV: *Peppe potalla*
HOLOWATY, LAUREN: *Pipsa on kiltti*

FAKTABÖCKER FÖR BARN PÅ FINSKA:

LASTEN SUOMENKIELINEN TIETOKIRJALLISUUS:

- LÖNN, PASI: *Poliisiasema*
GREENING, ROSI: *Traktorit ja ajoneuvot*
KLANG, JOACHIM: *Suuri lego-kirja*
LÖNN, PARI: *Paloasema*

FAKTLITTERATUR VUXNA /	
AIKUISTEN TIETOKIRJALLISUUS	9 393
SKÖNLITTERATUR BARN /	
LASTEN KAUNOKIRJALLISUUS	81 013
FAKTLITTERATUR BARN /	
LASTEN TIETOKIRJALLISUUS	9 948
LÅN TILL SKOLOR /	
ULDSLAINAUS KOULUILLE	32 680

Galleri Bruno GALLERIA BRUNO

Kommande utställningar – Tulevat näyttelyt

JUNI – Kesäkuu

KulturÖsterbotten

Klinkbåtstraditioner / Limisau-maveneperinne

JULI – Heinäkuu

Elin Löf

Akrylmålningar / akryylimaalauksia

AUGUSTI – Elokuu

Lillqvist, Marina och Linda

Mor och dotter – akvareller, handarbete, teckningar

Äiti ja tytär – akvarellejä, käsitöitä, piirroksia

SEPTEMBER – Syyskuu

Målargänget från Ytteresse

Målningar / Maalauksia

OKTOBER – Lokakuu

Eivor Nybäck

Broderi / Kirjontaa

NOVEMBER – Marraskuu

Foto Artis

Fotografier / Valokuvia

DECEMBER – Joulukuu

Hans Hästbacka

Fotografier / Valokuvia

2024 JANUARI – Tammikuu

Katta Svenfelt

Målningar / Maalauksia

2024 FEBRUARI – Helmikuu

Gunilla Björklund & Gun

Österbacka

"Gärdagen – Eilinen"

Fotografier / Valokuvia

Sommarkurser för barn och vuxna i Pedersöre MI

EN DEL KURSER startade första veckan i juni, men det går bra att komma med om det finns lediga platser. Anmälan via internet: mi.pedersore.fi eller tel. 06-7850 275 eller 06-7850 274.

SOMMARZUMBA, må 5.6 – 7.8 kl. 19.30-20.30 i Forsby danspaviljong. Ledare: *Camilla Johansson*.

HOPP OCH SPRING I GRÖNGRÄSET för 5-8-åringar, onsdagar 7-21.6 kl. 18-19 ute vid Sportis idrottshall, Bennäs. Ledare: *Emma Kronlund*. Lekfulla prova på-tillfällen fyllda med fysiska aktiviteter, lekar och hinderbanor.

SOMMARTRÄNINGAR FÖR JUNIORER, 12-15 år med *Ida Kuoppala* i AVV-arena, to 6.7 kl. 17-18 samt 13-27.7 (4 ggr).

STICKRETREAT, LÖ 10.6 kl. 10-16 vid Stinasholm kvarn, Purmo. Stickdesignern *Annika Konttaniemi* "Susivilla", "The Knitting Barber" *Johanna Stolpe* och stickföretagaren *Lina Peräneva* "Pynja" medverkar och berättar om sin verksamhet. Stickinspiration, vackra miljöer, trevligt sällskap och möjlighet till god mat från Uffes Mat & Café. Ring tel. 06-7850 275 och fråga om lediga platser.

SOMMARTABATA I FORSBY, ons 14.6-2.8 kl. 19-20, utomhus på Forsby skolas alaktivitetsplan (vid regn: inne i skolan). Ledare: *Mari-Louise Nevanperä*. Högentensiv och svettig intervallträning samt stretching.

SOMMARTABATA I SUNDBY, to 15.6-3.8 kl. 19-20 i Sundby samlingshus. Ledare: *Mari-Louise Nevanperä*. Effektiv, svettig och rolig intervallträning samt stretching.

FJÄLLVANDRING I PÖYRISJÄRVI, lö-fre 19-25.8. Infotillfälle må 7.8 kl. 18.30 i Kulturhuset AX. Ledare: *Mattias Kanckos*. 5 dagars vandring för erfarna vandrare i Pöyrisjärvi ödemarksområde i norra Finland. Anmäl till väntelistan! ■

Höstens nya kursprogram

HÖSTENS NYA KURSPROGRAM publiceras på hemsidan mi.pedersore.fi 1.8 och programhäftet utdelas till alla hushåll i Pedersöre 17.8. Anmälan till kurserna öppnas måndag 21.8 kl. 8.00.

Föreläsningar och kursnyheter hösten 2023, ett axplock

5-12.9, LETTERING, GRUNDKURS, *Sofie Björkgren-Näse*

12.9, PRATA OM SAMTYCKE, föreläsning med *Charlotta Vikman*

12.9-21.11, AFTER WORK YOGA, *Nina Åbrandt*

14.9, VÄLMÅENDE FRÅN NATUREN (online-föreläsning), *Ida Holmström*

21.9, HÅLLBAR HJÄRNHÄLSA, föreläsning med *Rita Ahvenniemi*

23.9, RUSKAPADDLING PIRILÖ RUNT, *NatVenture*

21.9-16.11, KUNDALINIYOGA FÖR NYBÖRJARE, *Marika Tallkvist*

21.9, HUR LYCKAS JAG MED MINA ROSSOR? *Michael Luther*

23.9, SVAMPDAG, *Anita Storm*

26.9, LIVET PÅ LÅNAD TID – OM SPELMISSBRUK OCH DESS KONSEKVENSER, föreläsning med *Fredrik Nygård*.

27.9, ÅTERHÄMTNING DELUXE, workshop med *Nina Åbrandt*

28-29.10, KERAMIKHELG MED JULMYS, *Sonja Ekstrand*

28.9 OCH 5.10, NATURENS ÖRTAPOTEK (online), *Anita Storm*

2-23.10, SPINNA ULL TILL GARN, *Lotta Kronqvist*

3.10 HÄXPROCESSERNA I PEDERSÖRE PÅ 1600-TALET, föreläsning med *Soili-Maria Olli* (Pedersöre 675 år)

5.10 NOITAVAINOT PEDERSÖRESSÄ 1600-LUVULLA, suomenkielinen luento, *Soili-Maria Olli*

14.10 TRATTKANTARELLJAKT OCH SVAMPLUNCH, *NatVenture*

7.11 HUMANITÄRT VOLONTÄRARBETE, föreläsning med *Isabel Flemming*

11.11 SHAKE AND CREATE, workshop med *Nathalie Aurén*

18.11 JULLETTERING, *Sofie Björkgren-Näse*

MED RESERVATION FÖR eventuella ändringar. Kontrollera aktuell information på vår hemsida mi.pedersore.fi eller per telefon 06-7850 275. Flera nya kurser är ännu under planering och publiceras i höstens kursprogram. ■

Onlineinstitutet breddar utbudet

PÅ WEBBADRESSEN ONLINEINSTITUTET.FI hittar du ett mångsidigt och flexibelt utbud av kurser och föreläsningar som alla hålls online. Vi ger dig möjlighet att fördjupa dina kunskaper och erbjuder dig en meningsfull fritid tillsammans med oss!

På Onlineinstitutets sidor hittar du de kurser och föreläsningar som ordnas online av Nykarleby Arbis, Jakobstads Arbis, Pedersöre MI, Kronoby MI och Karlebynejdens institut.

För att anmäla dig till en kurs på onlineinstitutet måste du skapa ett nytt konto. Din inloggning till Kronoby MI, Pedersöre MI, Nykarleby Arbis, Jakobstads Arbis eller Karlebynejdens institut fungerar inte på onlineinstitutet. ■

					BMA 2023	MISS- TAG	↙ VARDAGS FISK? ÄR ÖVER- GÄNDE?	PURÉ HAR DJUR OCH FARTYG?	→	TELLUS
					→					
					MELODIÖST INSLAG I RECITATIV					
					HUVUD- STAD I TJECKIEN			SILVER		
								ANNO DOMINI KALL BLÅST		
					DÅLIG VANA	BARN SKOPAN				
SORG- LUSTIG	↓	ÅSKA	HO? TRIKLOR ETYLEN	LÅNGD- MÄTT UTBROT	EKONO- MISKT SAMMAN- BROT JOHN DEER	LETA FREDLÖS PERSON? VARG I ...			DRIVER TRANSPORT- FÖRETAG	
↳							RÖ			SÄNKT TON
FRANSK REGION							TILL- RÄCKLIGT	SKALLA ENSAM		
LEDIG KURAGE			BÖRJAN TILL SLUTET	GES SKOPVIS	BOR I KLOSTER RÄT			KADAVER SUBSTANTI- VERING AV AGNA		
↳			ENORM RIVA		ÄR TALLRIK VARDAGLIG ÄNGSLIG			POJK- NAMN LIGGER LÅGT		
SAGA TEMA FORM AV VARA			ÄRHUND- RADE KNARRANDE LJUD				KLÄD- HÄNGARE VIOLETT			KORP- GLUGG
↳								MJUK MAHANDA		BIBEL- DEL
↳		MARK HELT KORT FETT		FEST- DRÄKT	ISM FORT I TEXAS					
RADIUM	↳							PONERA		
AN- TECKNA	HÄRT ARBETE EFTER LUCIA			KLÄTTER- VÄXT				KRAFT TON		INLEDER BISATS TALLRIK
↳				ARSENIK ASTAT			HIMLA- KROPP SVEN LARSSON		I ADELS- NAMN DRYCK	
AKTIV GYTTJA						FNISSA				
↳			ÄR MEDIUM OCKSÅ?					RÄKNE- ORD		

Krysset

POSTA KRYSSET TILL Pedersöre kommun, Skrufvilagatan 2, 68910 Bennäs. Märk kuvertet ”Krysset”. Vi vill ha ditt svar senast den 30 juni 2023. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas. Vinnarna underrättas personligen.

NAMN _____

ADRESS _____

POSTADRESS _____

MOVE IT

2023

Aktivitetsdag för barn och unga Lasten ja nuorten liikuntapäivä

Lördag 10.6 2023 kl 10-15
Lauantai 10.6 2023 klo 10-15

En dag fylld av rörelseglädje!

- Hoppborgar
- Klättring
- Tävlingar
- Föreningarna på plats
- Kanin- och kapphästhoppning
...och mycket mer!

Idrottscentrum, Bennäs
Liikuntakeskus, Pännäinen

Päivä täynnä liikkumisen iloa!

- Pomppulinnat
- Kiipeilyä
- Kilpailuja
- Seurat paikalla
- Kani- ja keppihevoshyppyä
...ja paljon muuta!

 KULTURHUSET AX
KULTTUURITALO AX

Jubileumskonsert Juhlakonsertti

30.9 kl. 18:00
Anderssensalen - sali

Medverkande / Osallistuvat:

Elin Kackur
Désirée Saarela-Portin
Frank Berger
Heidi Storbacka
Johan Engström
Marianne Maans
Alva Wik

med flera / ja muut

Kapellmästare / Orkesterin johtajat:
Mikael Svarvar & Dennis Rönngård

Kaffeservering efter konserten
Kahvitarjoilu konsertin jälkeen